RĂSCOALA PIEILOR ROȘII

Mare roman de aventuri pentru tineret

GUSTAVE AIMARD

RĂSCOALA PIEILOR ROŞII

Traducerea de Patty Marinescu

Editura IMPRIMĂRIA BUCUREŞTI

Romanul „Răscoala pieilor roşii*” pe care îi prezentăm cu începere de la acest număr este una din cele mai interesante scrieri ale marelui autor francez Gustave Aimard.*

Bun cunoscător al Vestului sălbatec al Americii, Gustave Aimard a scris cele mai frumoase aventuri ale Indienilor piei roşii, într-o formă literară excepţională.

Antihanuel, *eroul lui Gustave Aimard este un nou* Winnetou, *mai dinamic însă, mai curajos şi mai îndrăgostit de viaţă.*

Urmăriţi, regulat, „Răscoala pieilor roşii”, *care este cel mal bun roman al genului şi este dotat cu numeroase premii de valoare.*

CAP. 1

Un şaparal

În timpul călătoriei mele prin America întâmplarea, sau mai bine spus steaua mea cea bună, făcu să cunosc pe un renumit vânător.

Iată prin ce ciudată întâmplare, Dumnezeu ne puse față în față.

Spre sfârşitul lunei Iulie 1855, părăsisem Galveston – de ale cărui friguri mi-era teamă, deoarece erau mortale pentru europeni – cu planul de a vizita partea nord vestică a Texasului, pe care n-o cunoşteam încă.

Un proverb spaniol spune: „mas valeander solo que mal acompanado – mai bine singur, decât cu un tovarăş prost”.

Ca mai toate proverbele şi acesta are un grăunte de adevăr, mai ales în America, unde eşti expus, în fiecare clipa să întâlneşti puşlamale de toate culorile, care, grație înfățişării lor simpatice, te farmecă, Îți câştigă încrederea, pentru ca la primul prilej să te fure sau să te ucidă, fără pic de remuşcări.

Cum nu vedeam pe nimeni în jurul meu care să-mi inspire atâta simpatie ca să-l iau cu mine, o luai la drum, singur singurel, îmbrăcat în costumul pitoresc al țării şi înarmat până-n dinți. Calul meu era un armăsar pe jumătate sălbatec. Mă costase vreo 25 de piaştri, o sumă enormă pentru acea regiune în care caii nu valorează mai nimic.

Viața asta nomadă, îmi plăcea grozav: uneori mă opream într-o *tolderia,* alteori campam în pustiu, gonind fiarele ce mă adulmecau.

Străbătui astfel Fredericksburg, Llano Braunfe’s şi după ce părăsi Castroville, mă îndreptai spre Quihi.

Ca mai toate satele hispano-americane Castroville e o mizerabilă adunătură de cocioabe. Pe ulițele lui, iarba creşte, aşa, ca pe câmp, în libertate, adăpostind sumedenie de furnici şi târâtoare – şi chiar iepuraşi care se împiedică de picioarele trecătorilor.

La Galveston căpătasem o scrisoare pentru un locuitor din Castroville. Destinatarul, încântat de sosirea unui străin, care-l putea aduce, desigur, noutăți de care el era lipsit de multa vreme, îmi făcu o primire foarte prietenească, neştiind apoi, ce sa mai facă, ca să ma rețină acolo.

Văzând că toate încercările lui de a ma reține sunt zadarnice, îmi dădu voie – însfârşit – să plec.

— Adio deci, îmi spuse el strângându-mi mâna. Dumnezeu să-ți ajute, căci drumul pe care-l iei e foarte primejdios. Băştinaşii – Indios Bravos – s-au răsculat şi ucid fără mila pe albii care le cad în gheare. Baga de seama!

— Bah! Indienii şi cu mine suntem prieteni vechi, aşa ca nu mi-e teamă de ceva din partea lor.

Gazda îmi făcu un ultim semn de adio şi eu plecai.

Era destul de târziu. Îmi zori calul, deoarece voiam să străbat, înainte de căderea nopții, un şaparal de vreo 2 kilometri lungime, de care gazda mea îmi spusese să mă feresc. Locul acesta avea un aspect sinistru. Singura lui vegetație o forma meschita, acacia şi cactuşii. Ici colo, oase albite şi cruci împlântate în pământ, arătau locurile unde fusese înfăptuite câteva omoruri.

De partea cealaltă se întindea o câmpie foarte mare, numită Leona – Leoaica – populată de animale de toate felurile. Scopul meu era să ajung cât mai repede în această câmpie, dar mai întâi trebuia să străbat şaparalul.

După ce mă asigurai că armele îmi funcționează aşa cum trebuie, aruncai o privire împrejur şi neobservând nimic suspect mă îndreptai spre şaparal, gata fiind să-mi vând pielea cât mai scump posibil.

Soarele apunea. Cum în această regiune nu există amurg, curând trebuia să mă învăluie întunecimea nopții.

Străbătusem de acum două treimi din şaparal şi nădăjduiam să ajung viu şi nevătămat în câmpie, când deodată, calul făcu un salt într-o parte, nechezând cu putere.

Cu mare greutate izbuti să rămân în şea, apoi încercai să-mi stăpânesc calul, care părea înspăimântat.

Aproape îndată descoperi motivele acestei spaime.

O sudoare rece începu să-mi şiroiască pe obraz şi un fior de groază mă scutură la îngrozitorul spectacol ce se oferea privirilor mele.

La zece paşi depărtare de mine se vedeau vreo 5 cadavre printre care acela al unei fete de vreo 14 ani.

Erau albi. Luptaseră desigur până la moarte: trupurile lor erau literalmente acoperite de răni, iar piepturile le erau străbătute, dintr-o parte în alta, de săgeți lunguiețe, zugrăvite cu roşu.

Victimele fuseseră scalpate.

Fetei i se scosese inima.

Indienii trecuseră pe acolo. Forma şi culoarea săgeților îi trăda pe apaşi, cei mal cruzi jefuitori al pustiului.

Împrejurul morților descoperi sfărâmături de căruțe şi mobile.

Nenorociți, ucişi cu atâta barbarie, erau desigur nişte emigranți ce se îndreptau spre Castroville.

În văzduh, vulturii şi urubii, atraşi de mirosul sângelui, zburau pe deasupra cadavrelor, scoțând lugubre strigăte de bucurie, iar din adâncimile şaparalului lupii şi jaguarii îşi trimiteau mârâitul lor amenințător.

Fără îndoială că emigranții fuseseră surprinşi de apaşi în timpul unei opriri. Un foc, lângă care se vedea o grămadă de lemne uscate, continua, încă, să ardă.

— Nu, îmi spusei, nu i pot lăsa pe aceşti creştini fără mormânt, căci altfel ar cădea pradă fiarelor sălbaticei. Descălcai, dădui calului sacul cu ovăz şi aruncai câteva brațe de lemne deasupra focului, care îndată repezi spre ceruri o puternici coloană de flăcări şi fum.

Printre obiectele disprețuite de indieni – deoarece n-aveau nici o valoare pentru ei – erau şi câteva sape, hârlețe şi lopeți, aşa că, după ce mă asigurai că nu mă amenință nici o primejdie, începui să sap o groapă.

Noaptea venise şi odată cu venirea ei, dispărură, ca prin farmec, toate temerile mele.

Singur în acest loc sinistru, lângă aceste cadavre groaznic mutilate, supravegheat fără îndoială de ochii nevăzuți ai fiarelor şi de indienii care mă spionau în umbra, nu ştiu ce influență neînțeleasă mă susținea dându-mi puterea sa-mi desăvârşesc greaua şi sfânta misiune ce mi-o impusesem.

Ma găseam în prada unei visătoare melancolii. Ma gândeam la aceşti sărmani oameni, plecați de departe ca să găsească în Noul Continent puțina mulțumire sufletească pe care le-o refuza patria lor şi care, de abia debarcați, căzuseră sub loviturile unor duşmani fioroşi; în patrie îşi lăsaseră prieteni, părinți poate, pentru care soarta lor va rămâne un mister.

În mai puțin de trei sferturi de oră, săpasem o groapă destul de mare, ca să încapă în ea cele 5 cadavre.

După ce scosei săgeţile cu care fuseseră străpunşi albii, întinsei cele 5 cadavre în fundul gropii, apoi aruncai ţărâna pe deasupra. După ce groapa se umplu complet, adunai câteva pietre mari, pe care le îngrămădi deasupra, pentru a împiedica fiarele sălbatece să profaneze morţii.

Când, după o scurtă rugăciune ridicai capul, scosei un strigăt de surpriză şi groază, iar mâinile mele alergară, repede, spre revolvere.

Fără ca cel mai mic zgomot să mă fi putut face să bănui sosirea lui neprevăzută, la câţiva paşi de mine, un om, sprijinit în armă, mă privea nestânjenit.

Doi câini minunaţi din rasa Terra Nova se culcaseră la picioarele lui.

La gestul meu, necunoscutul îmi surâse blajin şi întinzându-mi mâna, pe deasupra mormântului, îmi spuse:

— Nu-ţi fie teamă, sunt un prieten. D-ta i-ai îngropat, eu i-am răzbunat. Ucigaşii lor sunt toţi morţii.

Strânsei în tăcere mâna necunoscutului. Aşa devenirăm prieteni – şi mai suntem încă!

Peste câteva minute mâncam cu poftă, aşezaţi lângă foc, în timp ce câinii veghi la siguranţa noastră.

Necunoscutul, era un om de vreo 45 de ani, deşi părea numai de 32. Totul arăta în el o putere şi o dibăcie fără seamăn.

Purta costumul pitoresc al vânătorilor, iar pe cap avea o căciuliţă din piele de castor, a cărei coadă îi cădea între umeri.

Necunoscutul îmi reamintea de rasa aceia curajoasă de aventurieri, care străbătuseră America în toate direcţiile.

Fizionomia sa, plină de sinceritate, gesturile sale prieteneşti, totul, dar absolut totul te făcea să-l simpatizezi din prima clipă.

Cunoştea Lumea Nouă, aşa cum îţi cunoşti d-ta, cititorule, buzunarul; trăia de peste 20 de ani în fundul pădurilor şi tăcea excursiuni îndepărtate şi primejdioase, pe la mai toate triburile indiene.

De multe ori – deşi şi eu cunoşteam obiceiurile Pieilor Roşii, deşi mi-am petrecut aproape toată viaţa în pustiu, simţeam totuşi cum mă cutremur atunci când el îmi povestea câte una din aventurile lui.

Adeseori, fumându-şi calumetul său indian, îmi istorisea câte o poveste ciudată şi auzind-o, de multe ori simţeam cum mi se face părul măciucă.

Astăzi vă voi istorisi povestea vieţii lui şi motivele care l-au

împins ca să devină, după mulți ani, Buffalo Bill, unul din eroii Vestului sălbatec… unul din eroii naționali ai Americii.

CAP. 2

Fraţii de lapte

La 11 Decembrie 1834, la orele 11 seara un om de 25 de ani, cu trăsăturile fine şi distinse, cu maniere aristocratice şedea într-un fotoliu şi privea la ultimele pâlpâiri ale focului din cămin.

Acest personaj era contele Maxim Eduard Louis de Prebois-Crance.

Din când în când ochii săi se îndreptau cu înfrigurare spre cadranul unei minunate pendule Louis XV, în timp ce cu mâna stângă, mângâia urechile unui minunat câine de Tera Nova culcat lângă el.

Afară, ploaia biciuia geamurile cu violență şi vântul plângea cu murmure misterioase, dispunând sufletul spre melancolie.

Pendula bătu ora 11 şi jumătate.

Contele tresări, îşi trecu alba sa mâna peste frunte şi spuse cu o voce surdă:

— Nu va veni!

Deodată câinele, care până atunci stătuse nemişcat, se ridică dintr-un salt şi se repezi spre uşă, dând din coadă cu bucurie.

Uşa se deschise şi un om apăru în prag.

— Însfârşit, strigă contele mergând spre acesta; mi-era teamă că şi tu m-ai uitat.

— Nu te înțeleg, frate; nădăjduiesc însă c-o să mă lămureşti.

Şi trăgând un fotoliu spre cămin, se aşeză în fața contelui, care-şi reluase locul.

Câinele se culcă între ei.

Noul venit era un om de vreo 26 de ani slab şi bine proporționat; ochit săi albaştri scânteiau de inteligență şi aveau o expresie de bravură, blândețe şi sinceritate, care îi mergea direct la inimă.

Era îmbrăcat în haine militare, într-o mândră uniformă de ofițer de spahii; Crucea Legiunei de Onoare îi scânteia pe piept.

— A durat mult până ce ai catadicsit să vi-ncoa! spuse contele.

— Haide, lasă prostiile şi spune-mi mai bine despre ce e vorba? O femeie de răpit, sau vreun duel? Haide, vorbeşte!

— N-o să poți ghici, răspunse contele cu amărăciune.

— Atunci despre ce e vorba?

— Vreau să-mi zbor creierii.

Tânărul pronunț aceasta frază cu o voce atât de hotărâtă, încât militarul tresări.

— Mă crezi nebun, nu-i aşa? continuă contele ghicind gândurile prietenului său. Nu, nu sunt nebun, Valentin, numai că sunt în fundul unei prăpăstii din care nu mă poate scoate decât moartea sau infamia! Prefer moartea!

Militarul nu răspunse. Cu un gest energic aruncă fotoliul cât colo şi începu să străbată camera în lung şi-n lat.

Urmă o lungă tăcere.

Afară furtuna îşi dublă mânia.

— Cred că ai un motiv destul de serios, dacă ai luat o asemenea hotărâre, spuse Valentin, însfârşit, după ce luă din nou loc în fotoliu. În baza prieteniei ce există între noi, pretind să-mi povesteşti totul cu amănunțime. Sunt fratele tău de lapte, Louis şi am crescut împreună. Prea mult ne-am contopit, unul cu altul, ca să-mi refuzi cererea.

— La ce bun? Durerile mele sunt dintre acelea pe care numai individul care le suportă, le pricepe.

— Nu-i motiv, răspunse celalalt, aspru. Necazurile pe care nu vrei să le mărturiseşti, sunt dintre acelea care te fac şi roşeşti.

— Valentin, nu-mi vorbi aşa.

— Atunci de ce m-ai chemat? Vrei să te aplaud pentru că ai de gând să te sinucizi? Adio deci, nu mai am ce căuta aici. Voi ăştia – domnii – care nu aveți altă osteneală decât acela de a vă naşte pentru a huzuri apoi în bine, la primul ghimpe pe care ursita vi-l aruncă în patul fericirii voastre, va credeți pierduți şi nu găsiți scăparea decât în suprema laşitate: sinuciderea!

— Valentin! strigă contele supărat.

— Da, laşitate am spus! Omul n-are voe să se sinucidă, tot aşa precum nici soldatul n-are voe să-şi părăsească postul. Necazurile tale le cunosc eu!

— Şti? întrebă contele uimit.

— Totul!... Ascultă ce vreau să-ți spun şi apoi n-ai decât să te sinucizi, dacă aşa ți-e pofta!... Luptător prea slab ca să poți susține o luptă, te-ai predat fără apărare fiarelor fioroase ale acestui circ teribil numit Paris... şi ai sucombat. Află însă că

moartea te va dezonora şi mai mult.

— Valentin cum îți îngădui oare sa-mi vorbeşti astfel?

— O fac pentru că îți sunt prieten şi pentru că m-ai chemat aici. Două cauze te-au adus la hotărârea ta. Prima e dragostea pentru o femeie, o creola cara s-a jucat cu inima ta, aşa precum se joaca pantera cu victimele sale.

Tânărul nu răspunse. Sta cu capul sprijinit în mâini ei părea că nu aude dojenile prietenului sau.

— Atunci când ai irosit averea pe care ți-a lăsat-o tatăl tău, femeia asta a plecat aşa precum venise, fericita de răul pe care ți l-a făcut. Ceea ce te face să-ți doreşti moartea nu este pierderea averii, ci neputința de a o urma pe aceasta femeie, singura cauză a necazurilor tale.

— Da, e adevărat... Nu vreau avere... pe femeia asta o vreau... o iubesc... aş răsturna o lume ca s-o pot cuceri!

Valentin îl privi cu tristețe. Deodată privirea sa se ilumină: puse mâna pe umărul contelui şi îi spuse:

— O iubeşti atât de mult?

— Odată ce vreau că mă omor din cauza ei!

— Mi-ai apus mai adineauri că pentru a o cuceri ai răsturna o lume?

— Da.

— Ei bine, eu pot să fac s-o găseşti.

— Tu?

— Da.

— Eşti nebun. A plecat. Cine ştie prin ce colț pierdut al Americii se află acum.

— Ei şi?

— Dar sunt şi ruinat.

— Cu atât mai bine!

— Valentin, nu-ți mai bate joc de mine.

— Nu trebuie să-ti pierzi curajul.

— E cu neputința.

— Nimic nu e cu neputință. Cuvântul acesta a fost inventat de laşi şi neputincioşi. Nu numai că-ți voi reda femeia pe care o iubeşti, dar chiar, îmi va fi teama că n-o s-o mai vrei tu. Pentru asta îți cer, doar, doi ani.

— De ce atât?

Valentin începu să râdă.

— Adineauri voiai să mori şi acum nu mai poți aştepta doi anii Dar fi liniştit, frate! Dacă în cel mult doi ani de zile, nu-mi voi ține

făgăduiala, atunci…

— Atunci?

— Nu vel fi singurul care se sinucide.

Valentin părea transfigurat; ochii lui aruncau sclipiri ciudate. Contele se declară învins.

— Accept, spuse el, strângând mâna lui Valentin.

— Acum eşti al meu.

— Şi ce ai de gând sa faci?

— Ascultă-mă cu atenție, răspunse Valentin, care se laşa să cadă într-un fotoliu.

Pendula sună miezul nopții.

Tinerii ascultară, tăcuți, zgomotul celor 12 bătăi care răsunau la intervale regulate, apoi, când se stinse ecoul ultimei lovituri, Valentin îşi aprinse o țigară şi se adresă lui Louis.

— Ascultă!

CAP. 3

Hotărârea

— Te ascult.

— Existența ta de gentilom se sfârşeşte astăzi, 1 Ianuarie 1835. De acum încolo începe pentru tine o viață de luptă şi privații. Doar astfel vei deveni un om cu adevărat.

Contele îi aruncă o privire întrebătoare.

— Înainte de a te lămuri, lasă-mă să-ți istorisesc propria ta poveste.

— O cunosc.

— Poate, dar totuşi voi vorbi: daca greşesc, să mă îndrepți tu.

— Treaba ta. Fă ce pofteşti.

Valentin mângâia capul câinelui şi începu:

— Povestea ta e aproape la fel cu a acelora de-o teapă cu tine. Strămoşii tăi, coborâtori ai vechilor cruciați, ți-au lăsat un titlu frumos şi o rentă de 40.000 de livre. Necunoscând valoarea aurului, ai cheltuit fără socoteală; numai că într-o zi, atunci când te aşteptai mai puțin, spectrul ruinei ți s-a prezentat înaintea ochilor; ai întrevăzut mizeria, vreau să spun munca şi dând îndărăt n-ai văzut scăparea decât în moarte.

— E adevărat, tu uiți însă că înainte de a lua această hotărâre, am avut grijă să-mi orânduiesc socotelile, plătindu-mi creditorii. Puteam deci să fac orice, căci eram stăpân pe viața mea.

— Ba nu. Ca gentilom n-ai putut să pricepi asta. Viața ta nu-i a ta; aparține Domnului, care ți-a împrumutat-o. De aceea e scurtă. Orice om care-şi bate joc de toate cele ce aparțin Domnului, comite un furt către marea familie omenească.

— Termina odată cu predicile..

— Frate, nu vorbi aşa. O sa-ți pară rău de cuvintele astea. Dar să lăsam. Ce ți-a mai rămas?

— O nimica toată.

— Totuşi?

— Eh! Vreo 40.000 de franci, care s-ar putea urca la vreo 60.000 socotind şi lucrurile de pe aici.

Valentin sări în sus.

— 60.000 de franci şi voiai să te omori, nenorocitule? Câţi oameni sărmani nu s-ar socoti bogaţi cu o astfel de sumă? Cu banii ăştia, însă, îţi vei regăsi iubita.

— Cum asta?

— Vei afla îndată. Cum o cheamă?

— Dona Rosario del Väile.

— Şi a plecat spre America?

— De 10 zile; trebuie însă să-ţi mărturisesc că Dona Rosario e o fată nobilă şi dulce care niciodată n-a luat în serios complimentele ce-i făceam.

— Atunci cum se face că ţi-ai cheltuit toată averea?

— Citeşte asta şi o să înţelegi.

Valentin respinse hârtia ce i-o întindea contele.

— Ai jucat la bursă, vad eu, porumbelule şi te-au jumulit escrocii! Ei bine. Acum e vorba să-ţi iei revanşa!

— Asta şi vreau.

— Mama mea ne-a acceptat pe amândoi: înaintea lui Dumnezeu suntem fraţi! Voi face deci un om din tine! Curaj, Louis, de acum înainte vom lupta împreună! Tu vei fi capul care conduce şi eu braţul care execută şi fi sigur, frate, că va veni ziua când succesul va încorona munca noastră!

— Îţi înţeleg devotamentul şi ţi-l accept. Mi-e teama însă că toată strădania noastră va fi zadarnică. Trebuie să ai noroc în viaţă!

— Norocul e mângâierea proştilor: omul care ştie ce vrea, ştie să-i şi poruncească.

— Dar, însfârşit, ce ai de gând să faci?

— Femeia pe care o iubeşti e în America?

— Ţi-am spus-o de mai multe ori.

— Ei bine, plecam şi *noi* acolo.

— Dar nu ştiu în care parte a Americi locuieşte.

— Fără importanţă. America e ţara aurului, patria aventurilor. Căutând-o, îţi vei reface averea. Şti oare unde s-a născut?

— E chiliana.

— Atunci o vom găsi în Chili.

Louis îşi privi fratele cu oarecare admirare.

— Cum, ai de gând să faci asta pentru mine?

— Fără şovăială.

— Părăseşti cariera militară în care ai putea găsi atâtea şanse?
— De azi dimineață nu mai sunt militar; mi-am găsit un înlocuitor.
— E cu neputință!
— Şi totuşi aşa el
— Şi ce va spune mama ta?
— Îi vom lăsa câteva mii de franci care-l vor acoperi traiul până la înapoierea noastră.
— Nu pot să accept un asemenea sacrificiu: onoarea mă împiedică!
— Nu mă poți refuza – când astfel, îmi îndeplinesc o sfântă datorie.
— Nu înțeleg.
— La ce bun să te lămuresc?
— Vreau totuşi!
— Fie! Când tata muri, lăsându-ne, pe mama şi pe mine în cea mai neagră mizerie, am fi putut recurge la ajutorul tatălui tău dar mama nu fu de acord.
— Rău a făcut.
— Într-o bună zi, pe când într-o piață făceam pe înghițitorul de săbii – căci ca să trăiesc m-am făcut actor de bâlci – mă găsi față în față cu un ofițer, care, văzându-mă, începu să plângă. Louis, acest om era tatăl tău. El o ajută pe mama, iar eu mă înrolai în regimentul său. În timpul expediției noastre contra beiului din Constantina, el primi un glonte drept în piept şi muri în brațele mele. Înainte de a muri i-am făgăduit că voi veghia asupra ta. Astăzi a venit ora când trebuie să-mi respect făgăduiala şi nici o putere din lume nu mă poate împiedeca.
Louis îl îmbrățişa cu lacrimi în ochi.
— Când plecăm, frate?
— Vrei, aşa dar, să începi o viață nouă?
— Da, răspunse Louis, hotărât.
— Laşi vreo părere de rău în urma ta?
— Nici una.
— Eşti gata la orice?
— Da.
— Bine, dar. Aventura poate începe!

*

În ziua de 2 Februarie 1835 un vas al companiei transatlantice părăsea portul Havre, îndreptându-se spre Valparaiso.
Printre pasageri se găsea Contele de Prebois-Crance, Valentin

Guillois şi Cesar, câinele lor credincios, singurul prieten care nu voise să se despartă de ei.

Pe mal, o femeie de vreo 60 de ani, cu fața scăldată în lacrimi, urmări vasul până ce acesta dispăru la orizont.

Era mama lui Valentin.

CAP. 4

Execuţia

În anul 1450, în Chili năvăli prinţul Sinchiroca, mai târziu Inca, care puse stăpânire pe valea Mapocho, numită atunci Promocaces, adică „Locul dansurilor şi desfătărilor”.

Cu toate acestea, din cauza împotrivirii armate a Promocianilor, guvernul peruvian nu putu niciodată să se stabilească solid în ţară.

Cuceritorul spaniol, don Pedro de Valdivia întemeie la 14 Februarie 1541, oraşul Santiago, într-o încântătoare poziţie a lui Rio Mapocho, mărginit de Rio Purahuel şi Muntele El Pardo, care are o înălţime de peste 4000 de picioare.

Santiago, care deveni mai târziu capitala statului Chili, este unul din cele mai frumoase oraşe ale Americii spaniole. Străzile sale sunt largi şi stropite de Aceguias, nişte pârâiaşe de apă limpede; casele sale, care nu au mai mult decât un etaj, sunt mari şi bine aerisite.

Oraşul posedă un mare număr de monumente din care cele mai remarcabile sunt: Podul de Piatră cu cele 5 arcuri, aruncat asupra lui Rio Mapocho şi Jajamarul, sau spintecătorul de ape, format din două ziduri, ale căror interioare sunt pline de pământ. Acest „spintecător” apară pe locuitori de inundaţii.

Munţii Cordilieri, deşi sunt la o depărtare de vreo 80 de km. De oraş, oferă Santiagoului un aspect măreţ şi impunător.

În ziua de 5 Mai 1835, la orele 10 seara, o căldură înăbuşitoare apăsa asupra oraşului: pe cer nu se vedea nici urmă de nor.

Mulţime de oameni se îngrămădeau la ferestrele şi balcoanele caselor; toţi păreau serioşi şi gravi. Ochii tuturor erau scăldaţi în lacrimi. Pe drumuri şi şosele, grupuri numeroase discutau cu însufleţire, dar cu vocea scăzuta. În fiecare clipă ofiţeri de ordonanţă ieşeau din palatul guvernamentali repezindu-se în galopul cel mai mare, în direcţii diferite. Detaşamentele militare îşi

părăseau cazărmile, îndreptându-se, în sunetul tobelor, spre Placa Mayor, unde se aşezau în ordine de bătaie.

Placa Mayor avea în acea seară, un aspect neobişnuit.

Toată lumea era în aşteptarea unui mare eveniment, dar din toată mulţimea asta nu se auzea nici un strigăt, nici un zgomot. Ceasornicul catedralei sună ora 10. Deodată se auziră câteva porunci scurte, militare şi mulţimea, împrăştiată în toate direcţiile, cu lovituri de paturi de armă şi înjurături, se împărţi în două părţi egale, lăsând un gol mare în mijlocul pieţei.

Se auziră apoi cântece religioase şi pe piaţă apăru o lungă procesiune de călugări. Aceşti călugări aparţineau ordinului fraţilor Iertării. În mijlocul lor zece penitenţi duceau pe umeri, fiecare, câte un sicriu, gol.

Venea apoi un escadron de cavalerie, precedând un batalion de miliţieni, în mijlocul cărora 10 oameni cu capul gol şi cu braţele legate la spate erau conduşi – călare pe câte un măgar – spre locul execuţiei. Aceasta lugubră procesiune era închisa printr-un detaşament de *lanceros*.

Procesiunea se opri şi condamnaţii rămaseră singuri în locul ce li se rezervase.

Aceşti oameni erau nişte patrioţi care încercaseră să răstoarne guvernul, pentru a-l înlocui cu un altul, ale cărui baze, mai înţelegătoare, erau menite să asigure bunul trai al naţiunii.

Condamnaţii descălecară, apoi îngenunchează spre a se spovedi călugărilor Iertării, în timp ce un pluton de 50 de soldaţi luau poziţie ceva mai departe.

Când sfârşiră spovedania, se sculară în picioare, ţinându-se toţi de mână şi formară o singură linie în fata soldaţilor.

Cu tot numărul considerabil de trupe, în popor domnea totuşi o fierbere surdă. Ameninţări, blesteme şi înjurături zburau în fiecare clipă.

Generalul Bustamente, care, liniştit şi nemişcat, prezida această lugubră ceremonie surâse cu dispreţ – ridica sabia deasupra capului şi porunci o schimbare a frontului, care fu executată cu o repeziciune de fulger.

Trupele făcură faţă mulţimii, din toate direcţiile: armele lor se îndreptară ameninţătoare, spre balcoane şi ferestrele la care se îngrămădea lumea. În piaţă se făcu o linişte de moarte şi conjuraţii ascultară în tăcere sentinţa de condamnare la moarte. Când grefierul, care tremura din toate mădularele îşi sfârşi lectura, conspiratorii strigară, într-un singur glas şi-un singur suflet:

— Trăiască Patria! Trăiască Libertatea.

Generalul făcu un semn, tobele acoperiră vocile condamnaților, zeci de împuşcături răsunară şi cei 10 martiri căzură la pământ.

Trupele defilară înaintea cadavrelor întinse la pământ, apoi fiecare detaşament se îndreptă spre cazarma respectivă.

Nici un zgomot nu veni să tulbure tăcerea solemnă ce domnea asupra întinsei Placa Mayor. Deodată, un adânc suspin se auzi din grămada de cadavre şi un cap galben desfigurat de sângele şi noroiul ce-l umplea, apăru printre trupurile căsăpite. Victima, care supraviețuia ca prin minune acestei sângeroase hecatombe, arunca o privire în jurul ei şi trecându-şi mâna pe fruntea scăldată în sudoare, suspină:

— Doamne, dă-mi putere sa mă pot răzbuna!

Atunci, cu un curaj de necrezut, acest om, prea slab din cauza sângelui pierdut şi al aceluia pe care-l pierdea încă, începu să se târască pe mâini şi pe genunchi, lăsând îndărătul sau o urmă sângerândă. Nu făcuse decât vreo 20 de metri, când deodată dintr-o stradă lăturalnică apărură doi oameni.

— Sunt pierdut, murmură nenorocitul, leşinând.

Cei doi necunoscuți, îi examinară cu grijă.

— Trăieşte, făcu unul din ei, cu convingere.

CAP. 5

Traversarea

De la Havre la Chili, drumul e lung.

Contele de Prebois-Crance şi Valentin cunoscură şi ei din primele zile, plictiselile vieții de bord. Spre a lupta contra acestei plictiseli, contele care vorbea perfect spanioleşte, dădea de două ori pe zi, dimineața şi seara, lecții de spaniola fratelui său de lapte, care profită atât de bine, încât după doua luni de studii putea să întrețină o convorbire în această limbă. În ultimele săptămâni ale traversări, cei doi tineri nu mai vorbeau decât în spaniolă.

Uneori devenea şi Valentin profesor făcând cu Louis exerciții de gimnastică şi de fel de fel de lupte corporale.

*

Valparaiso – Valea Paradisului – e numit astfel probabil prin antifrază, deoarece este oraşul cel mai murdar, cel mai urât al Americii spaniole, nefiind altceva decât o etapă pentru străinii care se duc, în scopuri comerciale, spre Chili.

Cei doi tineri se opriră aici numai pentru a se echipa după moda țării, apoi armați fiecare cu câte o pereche de pistoale cu țeava dublă, cu o carabina şi cu un pumnal, părăsiră portul, îndreptându-se călare spre Santiago, în ajunul zilei când trebuia să albe loc execuția de care am vorbit în capitolul nostru trecut.

Vremea era minunata.

— Ah! făcu Valentin, ce bine-i ca mai respiram aerul de mare, caramba! Iată-ne însfârşit, în aceasta Americă atât de lăudată! Acum e vorba să secerăm aurul.

— Şi Dona Rosario? întrebă contele, melancolic.

— O vom regăsi în cel mult opt zile.

Cap. 6

Linda[1]

Noaptea era întunecoasa.

Nici o stea nu strălucea pe cer; erau întunecoase.

După mult umblet, doi necunoscuți, ducând pe umeri o povară ciudata, se opriră în strada El Mercado, una din cele mai retrase şi mai strimte artere de circulație ale oraşului.

La zgomotul paşilor lor, se deschise o poartă şi pe prag apăru o femeie îmbrăcată în alb. Cei doi oameni se opriră şi unul din ei scoase din buzunar un fitil pe care încercă să-l aprindă cu ajutorul cremenei şi amnarului.

La acest semnal, femeia stinse candela ce o avea în mână spunând, ca şi cum şi-ar ti vorbit sieşi:

— *Dios proteje a Chile* (Dumnezeu sa ocrotească Chile).

— *Dios la ha protejido.* (Dumnezeu l-a ocrotit), răspunse omul cu amnarul.

Femeia scoase un strigăt de bucurie.

— Veniți, veniți! spuse ea cu vocea jumătate. Trăieşte?

— Da.

Călăuziți de femeie, cei doi dispărură în lăuntrul casei şi intrară într-un mic salon, ale cărei ferestre dădeau spre grădină. După ce-şi depuseră povara pe un pat, se retraseră fără a pronunța un singur cuvânt.

Femeia rămase o clipă nemişcata, ascultând zgomotul paşilor ce se îndepărtau, apoi, când totul reintră în tăcere, se repezi la uşă, zăvorând-o: după aceia, se apropie de rănit, care nu dădea nici un semn de viața şi aruncă asupra lui o privire lungă şi tristă.

Această femeie, care avea 30-35 de ani, nu părea să aibe nici 20. Era foarte frumoasă, dar frumusețea ei te depărta, parcă. Totul

---

[1] Acest cuvânt care n-are traducere în româneşte, în limba spaniola înseamnă cea mai înalta expresie a frumuseții fizice, la femei.

la dânsa, vorba, gesturile, ucideau simpatia şi-ți impunea nu respectul, ci, mai mult, teama.

Singură, în această cameră luminată de focul tremurător al unei torțe, în fața acestui rănit palid şi însângerat, ea semăna mai curând cu o vrăjitoare care se pregătea să îndeplinească o operă misterioasă şi înspăimântătoare.

Necunoscutul era un om de vreo 45 de uni, de statură înaltă şi bine proporționat. Trăsăturile sale erau frumoase, fruntea nobilă, iar chipul sincer şi hotărât.

Femeia râmase mult timp adâncită în aceasta mută contemplare. Sânul ei se ridica cu repeziciune, iar sprâncenele sale, din ce în ce mai încruntate, arătau că ea pune mare însemnătate pe revenirea la viața a acestui om.

Buzele strânse, lăsară să scape cuvintele:

— Iată-l. De data aceasta e în puterea mea; îmi va răspunde sau nu? Mai bine îl lăsam să moară. Ce-a făcut cu fiica mea pe care a răpit-o? Vreau să mi-o dea îndărăt. Trebuie, dacă ar fi să-l fac să suporte flăcările iadului...

Linda scoase, o sticluță de la sân şi ridică capul necunoscutului, i-o apropie de nări.

Fu un moment de aşteptare supremă. Rănitul suspină adânc şi întredeschise, încet, ochii.

— Unde mă găsesc?

— În siguranță.

Sunetul acestei voci produse asupra rănitului efectul unei comoții electrice. Se ridică, brusc şi privind în jurul lui, spuse plin de dezgust, groază şi mânie.

— Cine a vorbit?

— Eu, răspunse femeia mândru.

— Ea, mereu ea, suspină bărbatul, căzând sleit pe pernă.

— Da, Don Tadeo, eu, mereu eu... eu acela care te-am salvat, deşi d-ta mă respingi...

— N-a fost mare lucru pentru d-ta. Eşti în bune legături cu călăii mei.

La acest răspuns jignitor, femeia nu-şi putu reține o mişcare de ura.

— Nu mă insulta, Don Tadeo de Leon. Sunt femeie şi te afli la mine acasă.

— Da, am uitat, răspunse el ironic, el mă aflu la d-ta: fii dar aşa de bună să-mi spui pe unde pot ieşi cât mai curând.

— Nu te grăbi, Don Tadeo. Acum eşti lipsit de puteri. Dacă faci

numai câţiva paşi în stradă, cazi, spre a fi ridicat de agenţii forţei publice. Şi îţi jur că de astă dată nu mai intervin.

— Şi cine-ţi spune, Doamnă, că nu prefer mai curând plăcerea de a mai fi executat odată, decât aceia de a mă afla cu d-ta?

— Ascultă-mă, Don Tadeo. Soarta ne-a pus iar faţă în faţă. Dacă mai trăieşti încă, asta e mulţumită aurului cu care i-am cumpărat pe soldaţii care trebuiau să te omoare. Ne vom despărţi acum pentru a nu ne mai vedea, apoi, toată viaţa. Îmi datorezi viaţa trebuie aşadar să mă asculţi.

— De ce mi-ai salvat viaţa? Mă cunoşti prea puţin, dacă crezi c-o să mă înduioşezi cu lacrimile d-tale. Prea mult timp ţi-am fost sclav. Azi te cunosc, LINDA, ibovnica generalului Bustamente şi n-ai ce să aştepţi de la mine. Nu-ţi voi răspunde. Te-am iubit atunci când ai fost fecioară curată şi neprihănită, atunci când te numeai simplu Maria, dar pe Linda, curtezana nereuşită, pe această femeie care are semnul lui Cain pe frunte, pe creatura asta mizerabilă n-o cunosc. Înapoi, doamnă, nu e nimic comun între d-ta şi mine.

Femeia îl ascultase, tremurând de furie şi ruşine. Când el încetă, ea îi strânse braţul cu putere, apropiindu-şi obrazul de al lui.

— Ai spus totul? Nu mai ai nimic să adaugi?

— Nimic, doamnă, răspunse el dispreţuitor. Cheamă-ţi asasinii dacă pofteşti; sunt gata să-i primesc.

Şi, indiferent, se lăsă să cadă pe pat.

Cap. 7

Soţ şi soţie

Dona Maria, cu toată noua şi usturătoarea insultă primită, nu deznădăjdui.

Din nenorocire, Dona Maria nu şi dăduse niciodată osteneala să studieze pe omul pe care-l sedusese şi pe care frumusețea ei îl subjugase. Don Tadeo nu fusese în ochii ei decât un sclav supus, aşa că ea nu putea să-l ghicească puternica energie care făcea temelia caracterului său de neînvins.

Chiar povestea dragostei lor, era o dovadă a acestei energii de fier.

Dona Maria, în vârstă atunci de 14 ani, locuia împreună cu tatăl ei, într-o hacienda în apropiere de Santiago. Mama ei murind la naştere, fusese crescută de o mătuşă, care nu lăsă pe nici un amorez să dea târcoale nepoatei sale. Pe Don Tadeo nu-l iubise niciodată: prin el putea doar să scape de viața plicticoasa de la țara şi cicălelile mătuşi.

Don Tadeo, orbit de pasiunea sa, suportă fără să se plângă, jugul femeiei iubite, dar într-o zi, când i se luă ceața de pe ochi, măsură, cu groază, adâncimea prăpastiei în care-l aruncase această infernală creatura.

De la Maria căpătase o fetiță, un heruvim blond, acum în vârstă de 15 ani, pe care-o adora. De aceia de aproape 4 ani se despărțise de nevastă-sa, pentru a i da fetei o educație aşa cum se cuvenea, întrucât Linda se lansase într-o viață de scandaluri.

Într-o zi Don Tadeo se înfățişă acasă la nevastă-sa şi fără să spună o vorbă îşi „răpi” fiica. Trecuseră 10 ani de atunci şi curtezana nu-şi mai revăzu copilul. Şi atunci un simțământ nou se zămisli în sufletul acestei femei. Nici ea nu-şi dădea seama de el, voia însă, neapărat să-şi revadă copilul.

Toate stăruințele ei fură zadarnice. Tadeo rămase mut şi surd. El luase, atâtea măsuri încât toate încercările Mariei de a-şi regăsi

fiica, rămaseră fără rezultat.

— Aştept, făcu Tadeo.

— Pe cine?

— Pe asasinii care aşteaptă fără îndoială semnul d-tale, în caz că nu-ți voi spune unde îți este fiica.

— Don Tadeo, se poate oare să ai despre mine o astfel de părere urâtă? Cum poți să crezi că după ce te-am salvat, le-aş putea da pradă călăilor d-tale?

— Mai şti păcate? răspunse el, ironic. Inima femeilor e o prăpastie pe care niciodată nu o va putea măsura un bărbat.

— Don Tadeo, ştiu că nu merit mila d-tale, dar eşti gentilom şi dacă, salvându-ți viața nu-ți merit stima, cel puțin mila d-tale o cerşesc!

— Ai dreptate. Iartă-mă că în primele clipe am spus oarecare cuvinte, dar mi-a fost cu neputința şi mă stăpânesc. Îngăduie-mi deci să-ți mulțumesc pentru cele ce ai făcut pentru mine şi să mă retrag.

Făcu o plecăciune batjocoritoare femeii şi voia să se apropie de uşa salonului.

— Un cuvânt, doar, spuse Linda.

— Vorbiți, doamna!

— Eşti hotărât să nu-mi spui unde se află fiica mea?

— A murit!

— Moartă! striga ea, înspăimântată.

— Pentru d-ta, da, răspunse el, surâzând rece.

— Îți propun deci un târg.

— Un târg?

— Da.

— Ideea mi se pare foarte originala.

— Ascult, dar vezi că timpul trece şi...

El se aşeză, surâzător, într-un fotoliu, parcă ar fi fost în vizită la vreun prieten.

— Don Tadeo, de 10 ani de când ne am despărțit, multe lucruri s-au întâmplat!

— Da, răspunse el politicos.

— Nu-ți voi vorbi de mine, căci viața mea îți e cunoscută.

— Foarte puțin.

Ea îi arunci o privire de fiară.

— Voi vorbi deci de d-ta.

— De mine?

— Dă, de d-ta, al cărui patriotism şi idei politice nu-ți absorb tot

timpul ca să nu ți tăgădui câteva clipe pentru bucurii şi emoții mai intime.

— Ce vrei să spui?

— Şti perfect despre ce e vorba.

— Doamna!

— Obosit de iubirile trecătoare ale femeilor de teapa mea, cauți într-o inima neştiutoare de fată emoțiile pe care celelalte femei nu ți le-au dat; într-un cuvânt, eşti îndrăgostit de o fată, demnă să-ți fie soție. Din fericire şi eu trăiesc!

Don Tadeo fixa asupra femeii sale o privire adâncă.

— Cum, şti…? Ai aflat?… întrebă cu uimire foarte bine jucată.

— Numele el este Rosario del Valle, răspunse ea, bucuroasă de aşa zisul efect ce-l constată la Tadeo. Toată lumea ştie şi toată lumea vorbeşte de asta în Santiago! Dar mie puțin îmi pasă. Da-mi înapoi fata şi fă ce vrei!

— Îți spun că te înşeli.

— La ora asta, făcu mai departe Maria rece, această femeie se află în mâinile agenților mei!

— Ce înseamnă asta? strigă el, agitat.

— Am răpit-o. Peste câteva clipe ea va fi aici. Dacă nu-mi spui unde e fiica mea, sau nu mi-o dai înapoi…

— Ce-o să faci? întrebă Tadeo, încrucişându-şi brațele pe piept.

— Am s-o ucid!

Don Tadeo izbucni într-un râs nervos, care o îngheță de spaimă pe curtezană.

— Ai s-o ucizi? Ucide-o deci! Şi acum cheamă-ți călăii!

Linda sări că o leoaică rănită şi deschizând o uşă, strigă:

— Intrații!

În prag apărură cei doi oameni care-l aduseseră pe Tadeo. Fiecare avea un pumnal în mână.

— Acum vă recunosc, spuse gentilomul celor doi oameni care stăteau amenințători spre dânsul.

CAP. 8

Inimile întunecate

Aşa precum am văzut, mulţimea se risipise îndată după executarea patrioţilor. Fiecare ducea, în fundul inimei, nădejdea de a răzbuna într-o zi, vieţile atât de nobil căzute pe altarul patriei.

Totuşi, piaţa nu era atât de pustie, pe cât părea. Câţiva oameni, strânşi, în mantalele lor şi cu borurile pălăriilor lăsate peste ochi, se grupaseră nu departe, discutând cu însufleţire şi aruncând priviri temătoare în jurul lor. Erau câţiva din partidul patrioţilor. Cu toată spaima ce domnia asupra oraşului, obţinuseră de la arhiepiscopul de Santiago, foarte devotat partidului liberalilor, ca tovarăşii lor căzuţi sub gloanţe să capete un mormânt demn de ei.

Nimic nu le scăpase din dramă lugubră ce urmă după execuţie.

Văzuseră pe Don Tadeo sculându-se ca o fantoma, de pe movila de cadavre, auzi a cuvintele pe care le pronunţase şi voiau tocmai să se îndrepte spre dânsul, când deodată apărură cei doi necunoscuţi care luară cadavrul cu ei.

Această răpire, a unui om pe jumătate mort, îi uimi în cel mai mare grad. După ce schimbară câteva cuvinte, doi dintre ei începură să-i urmărească pe cei doi necunoscuţi, spre a cunoaşte probabil scopul răpirii, în timp ce ceilalţi, în număr de 12 înaintau spre mijlocul pieţei.

Se aplecară asupra corpurilor întinse la picioarele lor, nădăjduind că scăpase şi altul dar cele nouă victime erau moarte de-a binelea. Văzând că nimeni nu mai mişcă, un om se depărta de grup şi bătu la una din porţile catedralei.

— Cine-i acolo? întrebă o voce.

— Acela pentru care noaptea nu e întunecoasă, răspunse omul care bătuse.

— Ce vrei?

— Nu e scris: bate şi ţi se va deschide?

— Patria! răspunse vocea dinăuntru.

— Sau răzbunarea!

Poarta se deschise şi apăru un călugăr.

Gluga îi acoperea trăsăturile fetii.

— Ce vor „Inimile întunecate”?

— O rugăciune pentru frații lor morți!

— Întoarcere la aceia care te-au trimis: vor fi satisfăcuți.

— Mulțumesc! răspunse necunoscutul şi după ce se înclină înaintea călugărului, se înapoia la tovarăşii săi.

În timpul lipsei sale, aceştia depuseseră cadavrele pe nişte brancarde ascunse sub arcadele pieței.

Peste câteva minute, o lumină strălucitoare inundă piața. Se deschisese catedrala. Se zărea interiorul luminat şi prin poarta principală se văzu un lung şir de călugări. Fiecare din el ținea o lumânare în mână; psalmodiau liturghiile morților.

În aceiaş clipă uşile palatului guvernamental se deschiseră ca prin farmec şi un escadron de *lanceros,* în fruntea căruia se afla generalul Bustamente, înainta spre procesiune.

Când călugării şi soldații fură față în față toată lumea se opri, ca la comandă. Cei doisprezece necunoscuți, grupați în jurul fântânei care făcea centrul pieței, aşteptau cu nerăbdare deznodământul acestei scene.

— Ce înseamnă procesiunea aceasta? întrebă generalul.

— Înseamnă, răspunse un călugăr, că am ridicat victimele dvs. şi acum vrem să ne rugăm pentru ei.

— Cine sunteți voi?

— Eu, răspunse călugărul trăgându-şi gluga de pe cap, sunt arhiepiscopul de Santiago, primatul Statului Chili, învestit de Papa cu puterea de a lega şi dezlega pe pământ!

În America spaniolă, totul se încovoaie fără şovăială înaintea religiei lui Christos. Singura putere supremă cu adevărat atotputernică, este aceia a preoților. Nimeni, oricât de ridicat i-ar fi rangul sau social, nu încearcă sa lupte contra lor: Ştie că va fi distrus.

Generalul încruntă din sprincene; se lovi peste frunte, dar fu constrâns să se declare învins.

— Monseniore, iertați-mă. În timpurile acestea tulburi, de discordie civilă, confunzi uneori prietenii cu vrăjmaşii: nu ştiam că Înălțimea Voastră a poruncit rugăciuni pentru cel căzuți şi că doriți în persoana să vă achitați de această misiune. Mă retrag.

Patrioți, între timp, se ascunseseră îndărătul aripilor pieței. Mulțumită întunericului, nu fuseseră văzuți de general. De îndată

ce acesta dispăru, la un semn al arhiepiscopului, toate cadavrele fură duse înlăuntrul catedralei.

— Feriți-vă de acest om, monseniore, murmură unul din necunoscuți, la urechea arhiepiscopului. Retrăgându-se, v-a aruncat o privire de tigru.

— Frate, sunt gata să sufăr orice chin, răspunse preotul.

Serviciul începu. De îndată ce se sfârşi patrioții se retraseră, după ce mulțumiră călduros arhiepiscopului pentru creştineasca lui purtare, față de frații lor morți. De abia făcură câțiva paşi în strâmta uliță, că doi oameni se ridicară de dindărătul unui car răsturnat şi apropiindu-se de ei, şoptiră cu o voce scăzută!

— Patria!

— Răzbunarea!

Cei doi oameni înaintară.

— Ei, ați aflat ceva? întrebă unul necunoscuți, care părea să fie şeful.

— Tot ce ne-a fost cu putința să ştim.

— Unde a fost transportat Don Tadeo?

— La Linda acasă.

— La ibovnica generalului Bustamente! Prieteni, să ştiți că e în primejdie de moarte. Îl lăsăm să fie asasinat fără a încerca să-l salvăm?

— Ar fi o laşitate!

— Cum ne putem introduce în casă?

— Nimic mai uşor: zidurile gradinei sunt foarte joase.

— Atunci să nu mai pierdem vremea!

Patrioții începură a alerga, din toate puterile spre cartierul Canadilla, acolo unde se afla casa Lindei. Peste puțin ajunseră dar nici o rază de lumină nu străbătea prin ferestre: casa părea pustie.

Necunoscuții săriră în grădină, apoi se apropiară cu paşi de lup de o mică ferestruică, prin care străbătea o luminiță aproape invizibilă. Erau la o depărtare de câțiva paşi de această ferestruică, când, deodată, zgomotul unei lupte ajunse la urechile lor: un strigăt groaznic, răsună urmat apoi de înjurături şi blesteme.

Sărind ca nişte şacali, necunoscuții, care îşi acoperiră fața cu câte o mască de catifea neagră, sparseră fereastra care zbură în mici fărâme ți se găsiră fii salon. Era şi timpul!

Cu un taburet Don Tadeo spărsese capul unui bandit, care acum agoniza la pământ, al doilea bandit însă, îl ținea cu putere sub genunchi şi tocmai voia să-i împlânte un pumnal în piept.

Cu un foc de pistol, unul din necunoscuți îi zbură creierii şi

mizerabilul se rostogoli la pământ, lângă tovarăşul său; care-şi da ultimul suspin.

Don Tadeo se ridica repede de jos.

— Credeam c-o să mor! Vă mulțumesc, *Caballeros!*

Curtezana, cu trăsăturile contractate de ură, privea cu nedumerire spre mascații care intraseră în salon. Era atât de sigură de răzbunarea ei şi uite acum!

— Fără supărare, doamnă, spuse Don Tadeo batjocoritor. Sunt sigur că imaginația d-tale va găsi vreun mijloc de revanşă!

— Nădăjduiesc.

— Puneți mâna pe dânsa, porunci şeful mascaților, legați-o bine de pat şi băgați-i un căluş în gură.

— Nebunilor, ştiți cine sunt eu?

— Pentru oamenii cumsecade, sunteți o femeie fără nume. Libertinii v-au dat numele de Linda şi sunteți ibovnica generalului Bustamente. Vedeți, aşa dar că vă cunoaştem!...

— Băgați de seama! Cine mă insulta, nu rămâne nepedepsit!

— Nu vă insultam, dar vrem să nu ne căşunați, deocamdată, nici un rău. Va vom judeca peste câteva zile!

— Să ma judecați? Pe mine? Dar cine sunteți dvs.?

— Cine suntem? Bine... aflați dar... suntem „Inimile întunecate”!

La auzul acestor cuvinte, femeia fu cuprinsă de un tremur puternic şi făcu câțiva paşi îndărăt, în prada unei spaime grozave.

— Doamne, sunt pierdută! şi căzu fără cunoştință.

La un gest al şefului, un mascat o legă de piciorul patului; apoi îi băgă un căluş în gură.

Curând toți prăsiseră casa, ducându-l şi pe Tadeo cu ei, fără să se sinchisească de cele două cadavre rămase în urma lor.

Înainte de a pleca, şeful lăsase pe masă un pergament, în care înfipsese un pumnal.

Pe pergament erau mâzgălite aceste cuvinte de straşnica semnificație:

„Trădătorul Bustamente are un răgaz de 93 de zile.

Inimile întunecate”.

CAP. 9

În stradă

În strada, la un semn al şefului, mascații se risipiră în diferite direcții.

Şeful se întoarse apoi spre Don Tadeo.

Acesta, slăbit de sângele pierdut şi de lupta sa de mai adineauri, se sprijinise de zidul casei, pe jumătate leşinat.

Incidentele din noaptea asta îi tulburau creierul. Necunoscutul îl examină timp de câteva minute, apoi, apropiindu-se de el, îi puse mâna pe umăr: gentilomul tresări ca şi cum ar fi primit o comoție electrica.

— Ei, ce-i Don Tadeo? De abia intrat în luptă şi îți şi pierzi curajul?

Rănitul scutură, trist, din cap.

— D-ta, căruia niciodată furtunile revoluționare nu i-au încovoiat fruntea, D-ta, care în împrejurările cele mai grele erai cel mai viteaz? Iată-te acum galben şi abătut, fără credință în prezent, fără speranță în viitor, fără putere şi fără curaj în fața amenințărilor unei femei!

— Femeia aceasta e un diavol!

— Dă o încolo! Uită ura aceasta şi aminteşte-ți doar cine eşti! Fii la înălțimea misiunii care ți-a fost impusă!

— Ce vreți să spuneți?

— Crezi oare că Dumnezeu, care te-a scăpat, astă noapte de la o moarte sigură, n-are planuri în privința d-tale? Frate, viața asta care ți-a fost înapoiată, nu-ți mai aparține d-tale, ci Patriei!

Urmă o clipă de tăcere.

Don Tadeo părea în prada unei adânci deznădejdii.

— Dumnezeu mi-e martor că singura mea dorință, singura meu fericire, ar fi să-mi văd țara liberă. Dar d-ta ştii că din sclavi nu poți face cetățeni liberi. Slugărnicia distruge moralul, murdăreşte sufletul şi degradează inima. Multe generații vor trece, până ce

locuitorii vor fi apți să formeze un popor.

— Cu ce drept judeci planurile Providenței? Cu cât o victorie e mai mare, cu atâta e şi căderea mai teribilă!

— Cine eşti d-ta care şti să vorbeşti atât de frumos? Cine îți dă dreptul să-mi vorbeşti astfel? Cine eşti?

— Ce-ți pasă cine sunt?

— Totuşi.

— Sunt acela care ți-a salvat viața acum câteva minute. Asta să-ți ajungă.

— Nu, d-ta îți ascunzi trăsăturile sub o mască. Vreau să te cunosc.

La aceste vorbe, necunoscutul îşi smulse masca şi razele lunii luminară un obraz cu trăsături hotărâte şi accentuate.

— Don Gregorio Peralta, ştiam eu! strigă rănitul.

— Eu, răspunse Peralta, care era un tânăr de vreo 30 de ani. Şi nu pot înțelege de ce şeful Răzbunătorilor este atât de descurajat!

— De unde şti? Niciodată nu ți-am spus.

— D-ta fiind condamnat la moarte, eu am fost ales Rege al întunecimilor, în locul d-tale. Moartea te dezleagă de jurământul de tăcere impus de frați. Toți am aflat deci că d-ta ne-ai fost şef, că d-ta ai făcut din asociația noastră o putere. Slavă Domnului că ai scăpat şi-ți vei putea relua locul pe care încrederea noastră ți l-a dăruit. Vei redeveni Regele întunericului! Adu-ți însă aminte că noi suntem Răzbunătorii, că trebuie sa fim fără milă pentru noi şi pentru alții şi că un singur sentiment trebuie să ne călăuzească sufletele: iubirea de patrie!

Don Tadeo, ridică, semeț, capul.

— Mulțumesc, Don Peralta pentru frumoasele d-tale cuvinte. Don Tadeo nu mai exista, călăii l-au ucis astă noapte. Nu mai există decât Regele întunericului, şeful nemilos al Inimilor Întunecatei. Nenorocire celuia pe care cerul îl pune în drumul meu! Îl voi călca în picioare! De astăzi înainte nu mai sunt un om, ci sabia răzbunătoare, îngerul care luptă pentru patrie!

Trăsăturile atât de nobile şi frumoase ale lui Don Tadeo, se însuflețiseră; ochii săi aruncau scântei.

— Însfârşit, strigă Don Gregorio vesel, aşa te-am vrut!

— De acum începe o luptă fără milă, fără cruțare, care nu se va sfârşi decât cu înfrângerea vrăjmaşilor noştri. Nenorocire lor!

— Să plecăm cât mai repede.

— Unde? Eu sunt doar mort? râse Tadeo. Nici casa nu mai am.

— Mâine însa, când vrăjmaşii noştri vor auzi că ai înviat,

deşteptarea le va fi groaznica. Mâine vor afla cu spaimă că atletul de neînvins, pe care-l credeau praf şi pulbere, e din nou în picioare şi gata să reînceapă lupta. Acum, daca vrei, vino la mine. Sau poate vrei să ceri adăpost Donei Rosario?

Don Tadeo, care-l luase pe Don Gregorio de braţ, se opri deodată tremură din tot corpul şi o sudoare rece îi inundă faţa.

— Doamne, striga el deznădăjduit, am uitat!

Don Gregorio se sperie de starea în care îl vedea.

— Ce e cu d-ta?

— Şarpele asta pe care nu l-am călcat în picioare… mi-a făcut o oribilă ameninţare.

— Mă îngrozeşti. Ce e?

— Din ordinul ei. Dona Rosario a fost răpită astă noapte. Cine ştie dacă n-a şi ucis-o până acum?…

— Ar fi îngrozitor. Ce e de făcut? Cred, să zburăm la Dona Rosario!

— Sunt rănit; de abia că mă pot ţine pe picioare.

— Când n-o să mai poţi merge o să te duc eu.

— Mulţumesc, frate şi Domnul să ne vie în ajutor.

— Cei doi oameni, sprijinindu-se unul pe altul, se repeziră înspre locuinţa aceleia pe care voiau s-o salveze.

Cu toată voinţa şi curajul sau, Don Tadeo simţi că puterile îl părăsesc. Nu se ţinea pe picioare, decât cu mare greutate.

În acest moment se auzi zgomotul unei galopade, câteva torţe scânteiară şi nu departe apăru o trupă de călăreţi.

— Cine sunt oare aceşti călăreţi care îşi bat joc de ordonanţele guvernatorului şi călăresc în noapte? se întrebă Gregorio.

— Să ne oprim, propuse Don Tadeo. Văd scânteind câteva uniforme. Or fi spionii Ministrului de Război.

— Nu zău, e chiar domnul General Bustamente în persoană!

— Merge probabil la Linda.

Călăreţii nu mai erau decât la o mică depărtare. Cei doi oameni, temându-se de a nu fi surprinşi, se ascunseră într-o strada laterală. Generalul şi escorta sa trecu pe lângă ei, fără să-i observe.

— Sa ne depărtăm, spuse Gregorio.

Tovarăşul său făcu o sforţare supremă şi cursa reîncepu.

Mergeau de vreo 10 minute când, deodată auziră zgomot de copite.

— Ce-o mai fi şi asta? Oare toată populaţia din Santiago rătăceşte astă noapte prin oraş?

O voce de femeie se auzi prin noapte. Cerea ajutor.

— Carajas, se auzi o voce brutala de bărbat, fă-o să tacă.

Sunetul acestei voci ajunse până la Don Tadeo şi Don Gregorio şi un tremur înfiora mădularele acestora. Ştiau acum ce aveau să facă; să-şi dea viața pentru a o scăpa pe aceia care cerea ajutor.

— Ce-i asta? se auzi o altă voce, oprindu-şi calul.

În mijlocul drumului se aflau doi oameni care păreau că vor să bareze calea călăreților.

Noii veniți erau în număr de cinci. Unul din el ținea pe şea, lângă dânsul, o femeie.

— Înapoi, altfel e vai vouă! strigă acela care vorbise mai adineauri.

— Nu treceți mai departe, dacă nu eliberați femeia pe care ați răpit-o.

— Aşa crezi? rânji călărețul.

— Încearcă atunci! făcu Don Gregorio, înarmându-şi pistoalele, gest imitat şi de Don Tadeo, care primise şi el, de la Gregorio, o pereche de pistoale.

— Pentru ultima oară, retrageți-vă! strigă călărețul.

— Nu.

— O să trecem atunci peste voi. Înainte! strigă el.

Cei cinci călăreți, cu sabia în mână se repeziră, în goana cea mai mare spre cei doi oameni care nu făcură nici un gest spre a-i ocoli.

CAP. 10

Spadasinii

Într-un capitol trecut am văzut cum cei doi frați părăsiseră Valparaiso, îndreptându-se spre Chili, ducând ca şi Bias, toată averea lor cu dânşii, dar având, asupra filosofului grec marele avantaj de a fi plini de speranțe şi iluzii: două cuvinte rari, adeseori în viață, n-au aceiaş însemnătate.

După un drum destul de lung, cei doi tineri se opriseră să doarmă peste noapte într-un mizerabil ranch, construit din crengi uscate şi noroi, al cărui trist schelet se ridica pe marginea şoselei.

Locatarul acestei nenorocite cocioabe, un sărman peon, a cărui viață se trecea păzindu-şi dobitoacele, le făcu călătorilor o primire foarte călduroasă. Fericit că poate să ofere ceva, el împărți bucuros cu dânşii bucata sa de *charqui* – carne uscată la soare – şi *farina tostada* – făină prăjită – toate acestea stropite cu câteva păhărele de *chicha,* o băutură destul de proastă.

Francezii, care erau rupți de foame, sărbătoriră aceste mâncăruri necunoscute lor şi după ce se încredințară că şi caii căpătaseră *alfalfa* lor, se culcară pe un muşuroi de frunze uscate, un pat minunat pentru oameni obosiți.

La răsăritul soarelui, cei doi aventurieri întovărăşiți mereu de Cesar, care uimit de aceasta noua viață, alerga cu limba scoasă după ei, o luară din nou la drum, după ce îşi mulțumiră gazda cu câtiva reali.

Viața de acum, atât de diferită de aceia pe care o trăiseră până atunci, era pentru ei plină de farmece necunoscute. Erau fericiți ca nişte şcolari în vacantă. Simțeau că trăiesc cu adevărat.

Între Valparaiso şi Chile era o depărtare de vreo 35 de leghe. Şoseaua era frumoasă, largă şi bine întreținută. Pentru un turist era însă foarte monotonă şi lipsită de interes. Vegetația e rară şi la cea mai mică adiere de vânt se ridică În aer un praf foarte fin. Cei câțiva arbori care cresc la o mare distantă unul de altul, sunt

slabi, rahitici şi arşi de vânt şi de soare.

Uneori vezi zburând, la mari înălțimi, ca nişte puncte negre în cerul albastru, renumiții condori din Chili, vulturii Anzilor, sau păsările răpitoare care îşi caută vreo pradă.

Pentru tineri noştri eroi. Însă, drumul părea minunat, iar călătoria pur şi simplu delicioasă.

Erau doar în America, călcau doar în picioare pământul Noului Continent pe socoteala căruia se istoriseau atâtea întâmplări minunate!

Cei doi tineri, cărora evenimentele politice ale Republicii Chiliene le erau cu desăvârşire indiferente şi care nu ştiau, deci, cele ce se petreceau, la orele 11 seara se aflau la vreo leghe depărtare de Santiago, exact în momentul când cei 10 patrioți chilieni cădeau în Placa Mayor, sub gloanțele soldaților generalului Bustamente.

— Să ne oprim aici, spuse vesel Valentin: să mai lăsăm caii să răsufle.

— De ce? E târziu. Mai bine înaintăm. Poate mai găsim vreun hotel deschis.

— Uiți, iubitule, că te afli în America? râse Valentin. La ora asta, toată lumea doarme pe aici, iar uşile sunt zăvorite.

— Ce ne facem atunci?

— Rămânem aici, dragă! Noaptea e minunată, cerul plin de stele şi aerul plin de miresme adormitoare. Ce-am putea dori ceva mai bun?

— Facă-se voia ta, râse Luis.

— O să avem timp să mai stăm şi de vorbă!

— Păi de dimineață numai asta facem. Am vorbit de toți şi de toate, numai despre ce trebuia, n-am vorbit!

— Lămureşte-mă mai bine.

— Uite ce-i, frate. Noi nu ştim ce aventuri ne aşteaptă În țara asta necunoscuta, aşa că înainte de a pătrunde în ea, aş mai vrea sa stăm puțintel de vorba.

Tinerii uşurară caii de şei şi de căpestre, pentru ca să poată să pască mai liniştiți şi trântindu-se ia pământ, îşi aprinseră câte o țigară.

— Suntem în America, începu Valentin, în țara aurului, unde, cu îndrăzneală şi deşteptăciune, în câtiva ani, un om poate să-şi agonisească o avere princiara. Tu însă eşti îndrăgostit şi o cauți pe aceia pe care o iubeşti. Foarte frumos! Asta nu poate strica planurile noastre… dimpotrivă!

— Cum aşa?

— Foarte simplu. Dona Rosario, sau cum o mai cheamă, e bogată, nu?

— Fără îndoială.

— Stai. Să ne înțelegem. Nu e bogata ca la noi, unde faci pe nebunul dacă ai 40-50.000 de livre rentă... ci eu înțeleg bogată ca aici de zece, sau de douăzeci de ori milionară!...

— Unde vrei să ajungi?

— Păi dac-o găsim, pentru că o vom găsi, fireşte că-i vei cere mâna, arătând că şi averea ta e egală cu a ei!

— Uite, la asta nu m-am gândit!

— Ştiu. Eşti îndrăgostit şi ca mai toți oamenii atinşi de boala asta, nu te gândeşti decât la aceia pe care o iubeşti, dar vezi că mai sunt şi eu pe aici. Iată de ce de câte ori mi-ai vorbit tu de dragoste, eu ți-am vorbit de avere.

— Şi cum am putea face avere?

— Însfârşit, al nostru eşti! râse Valentin.

— Nu cunosc nici un meşteşug, mărturisi Luis.

— Nici eu. Nu te speria însă. În viață reuşeşti mai întotdeauna în chestiunile pe care nu le cunoşti!

— Ce facem atunci?

— Am să mă mai gândesc, dar bagă-ți bine în cap că am pas piciorul într-o țară cu totul altfel decât aceia pe care am părăsit-o. Aici moravurile şi obiceiurile sunt cu totul anapoda.

— Adică?

— Adică, trebuie să uiți cine eşti şi ce-ai învățat, pentru ca să nu-ți aminteşti decât de un singur lucru; că vrem să facem avere!

— Prin mijloace cinstite?

— Nu cunosc altele, răspunse Valentin serios. Şi nu uita, frate, că ne aflăm într-o țară unde onoarea nu e la fel ca în Europa. Unele lucruri care nouă ni s-ar părea ilegale, aici sunt în mare cinste. M-ai înțeles, nu?

— Aproape.

— Acum închipuieşte-ți că ne aflăm într-o țară duşmană nouă. Să procedăm în consecință.

— Dar?

— Vrei să te însori cu aceia pe care o iubeşti?

— Mă mai întrebi?

— Atunci, nu uita: de câte ori ni se va înfățişa vreun prilej, nu-l lăsa să scape!

— Aşa voi face.

— Şi poate vom fi nevoiţi să ne schimbam şi numele! Asta-i tot ce voiam să-ţi spun.

În momentul când intrară în Santiago, orologiul de la Cabida, suna miezul nopţii.

Străzile erau întunecoase şi pustii.

— Totul doarme, spuse Luis.

— Daca n-om găsi vreo uşă deschisă, vom dormi şi sub cerul liber.

În acest moment doua focuri de revolver răsunară la o mică distanţă, apoi se auzi zgomot de copite.

— Înainte! strigă Valentin.

Îşi înfipseseră pintenii în burţile cailor, care se repeziră în goana cea mai mare spre locul unde desigur se dezlănţuia o lupta.

Sosiră într-o uliţă îngusta, în mijlocul căreia doi oameni, pe jos, luptau contra cinci călăreţi.

— Să sărim în ajutorul celor slabi, strigă Valentin.

— Curaj, domnilor, strigă Luis, venim în ajutorul dvs.

Era şi timpul.

Un minut mai târziu şi Don Gregorio şi prietenul sau ar fi căzut înfrânţi de numărul vrăjmaşilor lor.

Sosirea francezilor schimbă cu totul situaţia.

Cei doi tineri traseră în acelaş timp şi doi călăreţi goliră şeile: al treilea fu dat peste cap de Don Gregorio şi îşi sfârşi viaţa sugrumat de colţii lui Cesar.

Cei doi supravieţuitori, aruncară prizoniera cât colo şi o luară la sănătoasa.

Tânăra femeie era leşinată.

Don Tadeo, sprijinit de zidul unei case, era şi el pe punctul să-şi piardă cunoştinţa.

Valentin apucă de căpăstru caii bandiţilor căzuţi în luptă.

— În şea, domnilor! spuse el, adresându-se celor doi gentilomi.

Luis descălecase şi dădea îngrijiri femeiei rănite.

— Nu ne părăsiţi, spuse Don Gregorio suntem înconjuraţi de duşmani!

— Fiţi fără teamă, spuse Valentin, mai suntem şi noi pe aici!

— Mulţumesc, dar acum vă rog să-mi ajutaţi să-l urc pe cal pe prietenul meu, care e rănit.

Îndată ce fu urcat pe cal, don Tadeo declară că puterile l-au revenit şi deci un trebuiau să se îngrijească de el.

Don Gregorio o ridică, lângă dânsul, pe femeia care era încă leşinată.

— Domnilor, spuse el, nu-mi rămâne decât sa vă mulțumesc, daca treburile dvs. nu vă îngăduie sa mai rămâneți cu noi.

— *Caballeros,* suntem cu totul la dispoziția dvs.

— Nu vă părăsim până nu vom şti că sunteți în siguranță, adaugă contele.

Don Gregorio se înclina.

— Atunci după mine şi nu vă cruțați caii. E vorba de capul dvs.

Cei patru călăreți o porniră cu repeziciune de fulger.

— Nu prea ne pierdem vremea la Santiago, nu-i aşa? întreba Valentin.

— Vom vedea! răspunse Luis.

În timpul luptei, nici o fereastră nu se deschisese şi nici o lumină nu sfredeli întunericul nopții; oraşul părea părăsit. În liniştea nopții nu se auzea decât zgomotul copitelor cailor care duceau pe cei patru călăreți.

În momentul când aceştia trecură prin fața Catedralei din Piața Mayor, orologiul suna orele trei dimineața. Don Tadeo nu-şi putu retine un oftat de uşurare, văzând locul unde cu câteva ore mai înainte, scăpase de la o moarte atât de sigură.

CAP. 11

Generalul Don Pancho Bustamente

Don Tadeo ghicise foarte bine, atunci când spusese că Generalul Bustamente se duce la amanta sa.

Chiar la Linda se ducea.

Ajungând înaintea uşii locuinței ei, un călăreț din escortă descălecă şi bătu. Dar nimeni nu răspunse. La un semn al generalului, soldatul bătu şi mai tare. Mereu aceiaş linişte. Nimic nu mişca înlăuntrul casei. Această linişte era cu atât mai ciudată cu cât vizita generalului fusese anunțată. Trebuia doar să fie aşteptat.

— Ce se petrece pe aici? gândi el. Diego ia mai bate odată!

Iar mai bătu soldatul, degeaba însă.

Don Pancho încrunta din sprâncene. Presimțea o nenorocire..

— Sfărâmați uşa! porunci el.

Porunca fu executată în câteva secunde şi generalul intră în casă, urmat de escorta sa.

— Băgați de seamă! spuse generalul brigadierului care comanda escorta. Pune santinele peste tot şi vegheați bine cât timp eu voi scotoci prin casă.

După ce dădu aceste ordine, generalul luă în fiecare mână câte un pistol şi urmat de câțiva *lanceros* pătrunse în casă. Pretutindeni domnea o tăcere de moarte. Generalul vizită câteva apartamente şi ajunse în fața unei uşi, prin deschizătura căreia se vedea un firicel de lumină. Îndărătul ei se auzeau gemete înfundate. Cu o lovitură năprasnică de picior un *lanceros* deschise uşa şi generalul intră. Un spectacol ciudat se oferi ochilor săi uimiți: Dona Maria, cu un căluş în gură era legală fedeleş de piciorul patului, stropit, cu sânge.

Mobilele erau răsturnate una asupra alteia: două cadavre întinse într-o băltoacă de sânge, făceau să se ghicească, că acest salon fusese teatrul unei lupte înverşunate.

După ce cadavrele fură scoase afara, generalul porunci să fie lăsat singur. De îndată ce soldații se îndepărtară, el închise uşa salonului şi apropiindu-se de Linda se grăbi să-i deznoade legăturile.

Era leşinată.

Întorcându-se să-şi puie pistoalele pe o masă, el se dădu înapoi, cu uimire, aproape cu spaimă, chiar în masă era împlântat un pumnal.

Spaima lui nu ținu decât o clipă, căci apucând cu precauție pumnalul, citi conținutul biletului, apoi, cu o nestăpânită furie făcu hârtia în mici bucățele.

— *Sangre de Dios!* Până când îşi vor bale joc demonii aceştia de mine? Au uitat că nu-i cruț pe aceia care îmi cad în mâna?

— Numai că ei se salvează! auzi el o voce care-l făcu să tresară.

Linda îl fixa cu ochii unei leoaice rănite.

— Slava Domnului că ți-ai revenii, spuse el cu emoție. Te simți acum în stare să-mi spui ceea ce s-a petrecut?

— S-a petrecut o scenă teribila, Don Pancho: Amintirea acestei scene mă îngheață şi acum de spaimă.

— Te simți destul de tare ca să-mi istoriseşti totul?

— Nădăjduiesc. Ascultă-mă cu atenție Don Pancho, căci cele ce ți voi spune te privesc mai curând pe d-ta decât pe mine!

— Vorbeşti oare de amenințarea ce mi s-a făcut?

— Nu ştiam despre această amenințare, dar acum ascultă-mă, căci vreau o răzbunare răsunătoare.

Şi Linda povesti generalului, în cele mai neînsemnate amănunte, tot ce se petrecuse între dânsa şi Don Tadeo; cum „Inimile întunecate” i-l scoaseră din mâini şi amenințările pe care i le făcuse, părăsind-o. Dar cu talentul pe care-l au numai femeile, ea ştiu să se dezvinovățească de toate. Salvarea lui Tadeo, o explică prin nepriceperea soldaților însărcinați să-l ucidă.

Mai departe îl lămuri pe general că Tadeo, bănuia că ea fusese probabil aceia care făcuse ca să fie încarcerat şi de aceia se introdusese în casa ei, unde se afla singura, întrucât îngăduise, tuturor servitorilor să ia parte la o serbare.

Nici o clipă măcar, Bustamente nu puse la îndoială bunii credința amantei sale. Starea în care o găsise, învierea din morți a duşmanului său, toate acestea îi turburau atâta creierul, încât nici cea mai mică urma de bănuială nu-i trecu prin cap.

Începu să se plimbe prin camera, făcând mii şi mii de planuri pentru a pune mâna pe Don Tadeo şi al distruge „Inimile

întunecate”, pe care mereu îi găsea în drumul său, stricându-i planurile şi alunecându-i ca nişte ţipări, printre degete.

Revenirea lui Tadeo va insufla puteri noi patrioţilor şi va complica încurcăturile politice, căci ex-condamnatul la moarte era un om hotărât, care ştia să dezlănţui un război înverşunat.

Simţea că merge pe un vulcan şi nu ştia cum să demaşte un asemenea vrăjmaş care complotează în umbră. Îşi dădea seama doar ce efect va avea povestirea ei. Pentru ca cititorii noştri să cunoască, cât mai bine acest ciudat personaj, care are un mare rol în cele ce vor urma, ne vom îngădui sa spunem doua cuvinte despre el:

Generalul Don Pancho Bustamente, care a lăsat în Chili o reputaţie de cruzime atât de teribila, încât fusese poreclit EL VERDUGO – călăul – era un om de vreo 35-36 de ani, deşi părea de 50. Talia lui înalta, bine pronunţată, anunţa o mare putere corporală. Purta o bogată uniforma, plină de fireturi.

Simplu soldat la început, printr-o purtare exemplara şi datorită însuşirilor sale, înaintase din grad în grad, până ajunse general. Nu de mult fusese numit Ministru de Război. Curând se dezlănţui împotriva lui invidia celor care nu-l egalau şi generalul, în loc să dispreţuiască aceste porniri, nedându-le nici o atenţie, începu un sistem de asuprire şi cruzime de nedescris. Stăpânit de o mare ambiţie, toate mijloacele îi păreau bune pentru a-şi atinge tainicul său scop, adică să răstoarne guvernul, Republicii Chili, a Boliviei şi a Araucaniei reunite, pentru că să formeze pe urmă un singur Stat, al cărui şef să fie el. Scopul era însă greu de atins, deoarece în drumul său semănase atâta ură. Încât, cu cât se credea el mai aproape de ţintă cu atâta se depărta de ea.

Sistemul de teroare, în loc să intimideze populaţia, o împingea, dimpotrivă la răscoale. Se formară mai multe asociaţii secrete. Una dia ele, cea mai puternica, aceia a „Inimilor întunecate”, aruncase în jurul său fire nevăzute, în care îl strânseseră ca într-o capcana.

Ştia bine că, dacă nu grăbeşte deznodământul, era pierdut.

După o lungă tăcere, generalul lângă Linda.

— Al răbdare, ne vom răzbună!

— Răzbunarea mea a şi început, răspunse Linda cu amărăciune.

— Cum aşa?

— Am dat ordin ca Dona Rosario del Valle, femeia pe care Don Tadeo o iubeşte, să fie răpită!

— Ai făcut asta?

— Da şi peste 10 minute va fi aici.
— Vrei să vii aici?
— Ba de loc: se spun ca bunii Pehuenches iubesc mult femeile albe: o voi trimite peşcheş acolo.
— Dar poate cât omul căruia i-ai încredințat această însărcinare te trădează?
— Cu neputință, surâse ea, omul acela îl urăşte pe Don Tadeo şi astfel se răzbuna şi el!
În acest moment în camera de alături auziră paşi şi îndată apăru un bărbat, în pragul salonului.
Obrazul lui era galben, iar vestmintele sfâşiate şi în dezordine, erau pătate cu sânge.
— Ei? întrebă ea, foarte neliniştită.
— Totul a fost degeaba.
— Ce vrei să spui? strigă Linda.
— Eram cinci, aşa că am putut-o răpi foarte uşor pe senorita Rosario. Deodată însă am fost atacați de patru diavoli ieşiți nu ştiu de unde.
— Şi nu v-ați apărat, întrerupse Bustamente.
Banditul arunca asupra generalului o privire rece şi urmă netulburat:
— Trei sunt morți, Şeful şi cu mine suntem răniți!
— Şi fata? întrebă Linda, mânioasă.
— Ne-a scăpat. Englezul mă trimite însă la dvs. ca să vă întreb dacă mai trebuie s-o răpim pe Dona Rosario?
— Vrea să mai încerce odată?
— Da. Şi de data asta e sigur că va reuşi, dacă şi condițiile vor fi aceleaşi.
Un surâs de dispreț alunecă pe buzele curtezanei.
— Spuneți-i, că nu numai că-i voi da cele 100 de uncii făgăduite, dar va mai căpăta încă o sută.
Se ridică de pe scaun; merse la o mobilă de unde luă un săculeț şi aruncându-i omului, spuse:
— Aici are o jumătate din suma făgăduită; dacă reuşeşte, capătă şi cealaltă jumătate.
Omul făcu o plecăciune.
— Juanito, după ce sfârşeşti cu englezul vii îndărăt: voi avea poate nevoie de d-ta. Haide acum pleacă:
Banditul se depărta.
— Cine-i omul acesta? întrebă generalul.
— Un oarecare pe care l-am scăpat de la moarte acum câțiva

ani. Mi-e devotat cu trup şi suflet.

— Nu prea-mi plac ochii lui.

Linda înălță din umeri.

— Te fereşti de toată lumea.

— E singurul mijloc ca nimeni să nu ne poată înşela. În tot cazul, uite că răpirea a dat greş.

— Răbdare!... Acum spune-mi dacă ai şi d-ta vreun plan?

Generalul se ridică.

— Da, încep o luptă pe viață şi pe moarte fără cruțare. Sângele duşmanilor mei va curge în valuri pe tot teritoriul Republicii. „Inimile întunecate” mi-au dăruit 93 de zile? Ei bine, ridic mănuşa.

— Da, ai dreptate, trebuie sa sfârşim odată cu mizerabilii aceştia. Vreau o răzbunare sângeroasă:

— Va fi. Dacă pierd, îmi voi pierde capul! Dar află ca am găsit mijlocul pe care-l căutam spre a-i prinde în laț!... Să-i lăsăm deocamdată aşa... deşteptarea le va fi teribilă!..

Şi salutând-o pe Linda, foarte respectuos, generalul se retrase.

— Îți las câțiva soldați care să te păzească până îți vin servitorii acasă, spuse el, ieşind.

— Îți mulțumesc, răspunse curtezana.

Gând soarele răsări, Linda încă nu adormise, gândurile ei rătăceau mereu. Doar trăsăturile feții îi erau mai însuflețite: un surâs sinistru îi flutura pe buze, iar ochii aruncau scântei.

Deodată se ridică şi îşi trecu mâna peste frunte.

— Şi eu voi reuşi! strigă ea, cu un accent de triumf.

Cap. 12

Spionul

Peste 10 minute, cei patru călăreți ieşeau prin porțile oraşului. Goana lor deveni şi mai puternică pe larga şosea ce ducea spre Taica.

— Ei bătu-ne-ar norocul, glumi Valentin. Intrăm în oraş printr-o poarta, ca să ieşim prin alta. Pe cât se pare, nu ne va fi dat să cunoaştem şi noi capitala.

Timp de o ora, atâta cât ținu aceasta goană nebuna, cei 4 nu schimbară nici o vorbă. În lumina razelor searbăde ale lunii, arborii defilau pe marginea şoselei, parcă ar fi fost o legiune de fantome. Cinând, zidurile albe ale unei *charca* – fermă – se iviră la orizont. Peste câteva minute erau acolo.

Poarta era deschisa. Un om aştepta în pragul ei.

Fugarii se năpustiră, ca un uragan, prin poarta larg deschisă, care scârțâi în balamale, închizându-se în urma lor.

— Ceva nou, *tio* Pepilo? întrebă don Gregorio, descălecând.

— Nimic, *mi amo!* (Stăpâne) răspunse omulețul cu fața rotundă, luminată de doi ochi cenuşii, şăgalnici.

— Aceia pe care îi aşteptam, n-au venit?

— Ba da, peste o oră. Vă aşteaptă cu nerăbdare: au spus că trebuie să se înapoieze imediat.

— Foarte bine; spune-le deci că am venit şi că sunt al lor îndată.

Mayoalul – adică intendentul – pleca fără să spună o vorbă.

Don Tadeo, care părea că, cunoaşte foarte bine *charca,* dispăruse ducând pe brațe tânăra fata, mereu leşinată. Cei doi francezi rămaseră singuri cu *chacarero* care înaintă spre ei.

— Acum când sunteți, deocamdată, în siguranța, nu ne rămâne decât să ne luăm rămas bun de la dvs., spuse Valentin.

— Nici nu mă gândesc, izbucni don Gregorio. Întâmplarea îți serveşte uneori nişte prieteni, pe care nu trebuie să-i laşi să plece atunci când au ei pofta. Veți rămâne deci aici.

— Dacă ajutorul nostru va mai poate folosi, da, încuviință contele.

— Mulțumesc şi vă asigur că nu voi uita că eu şi prietenul meu, va datorăm viața. Vă pot folosi şi eu la ceva?

— Cam aşa ceva, *Caballero,* râse Valentin.

— Lămuriți-mă!

— Suntem străini.

Chilianul părea că-i ascultă cu atenție.

— De când ați sosit aici? întrebă el.

— Adineauri. Sunteți prima persoana pe care o cunoaştem, de când am debarcat.

— Nu-i aşa că v-am spus adineauri că aş vrea sa vă fiu folositor cu ceva?

— Da, dar n-avem de gând să vă reamintim asta.

— Ştiu, dar celea ce ați făcut pentru mine, nu se uită. Aşa dar să nu vă mai îngrijiți de norocul dvs.; sunteți oameni făcuții.

— Ba să avem iertare; nu vrem să fim plătiți pentru ceea ce am făcut din toată inima.

— Nici nu mă gândeam şi vă plătesc; vreau ca să rămânem împreună, să fim ca frații. Împărțind nevoile şi bucuriile.

— Aşa mai înțelegem şi noi, răspunse Luis.

— Țin doar să vă atrag atenția că viața ce o duc eu, e plină de primejdii.

— Păi asta şi vreau, râse Valentin. Scena pe care am trăit-o împreună şi care a avut un sfârşit atât de repede, ne-a făcut să înțelegem că treceți prin oarecare greutăți.

— Şi încă n-ați văzut nimic. Nu cunoaşteți pe nimeni aici în țară?

— Pe nimeni.

— Aşadar, n-aveți nici o opinie politică?

— Din punct de vedere chilian, deloc.

— Bravo, bateți aici; de acum înainte sunteți de-ai noştri.

— Bine, râse Valentin, dacă conspirați…

— Atunci? întrebă chilianul privindu-i cercetător.

— Conspirăm şi noi cu dvs.

Cei trei oameni îşi strânseră mâinile ca prietenie, apoi don Gregorio împreună cu intendentul îi conduse într-o cameră.

— Noapte bună, le spuse el, părăsindu-i.

— Eu cred c-o să petrecem pe aici, făcu Valentin.

— Conspirând?

— Ei şi? Parcă în ape tulbure nu poți pescui?

— Atunci, răspunse Luis râzând, dacă presimțirile mele nu mă înşelă, vom pescui ceva minunat.

Camera – *cuarte* – era văduvită de scaune. În loc de pat, un stejar acoperit cu o piele de bou, apoi o masă şi 4 scaune îmbrăcate în piele. Într-un colt, o lumânărica de ceara verde ardea în fața unei pânze grosolan luminată, care avea pretenția că reproduce trăsăturile Fecioarei.

— Chilienii nu prea par oameni care se omoară după mobile confortabile, făcu Luis,

— Bah, dormi oriunde, atunci când eşti decât obosit. În tot cazul, mai bine aici, decât afară.

— Atunci să ne culcăm şi-om vedea mâine ce ne mai aşteaptă.

Peste un sfert de oră, cei doi tineri dormeau duşi.

*

— Ei?

— Doarme. Spaima ei s-a mai potolit; a salvat-o bucuria, recunoscându-mă.

— Atunci putem fi liniştiți?

— Cu desăvârşire.

— Te simți destul de tare ca să iei parte la o consfătuire?

— E nevoie?

— Aş vrea să auzi şi d-ta ştirile pe care ni le aduce un trimis.

— Foarte neprevăzător să primeşti un asemenea om în casă.

— În primul rând îl cunosc de mult şi apoi nici nu ştie unde se găseşte. Oamenii noştri l-au legat la ochi, noi ne vom înfățişa mascați.

— Atunci, să mergem.

După ce îşi puseră câte o mască pe obraz, cei doi prieteni pătrunseră în încăperea unde erau aşteptați.

Trei oameni se ridicară în picioare, la vederea lor.

Don Tadeo îl recunoscu imediat pe trimis.

— Don Pedro, întrebă el, de ce n-ai aşteptat consfătuirea de mâine seară, de la Quinta Verde, pentru ca să faci comunicările ştiute?

Omul salută respectuos.

Era un om înalt, de vreo 30-35 de ani. Fața să avea o expresie aspră, iar ochii nu anunțau nimic bun.

— Ceea ce am de spus, nu prea interesează „Inimile întunecate”.

— Atunci de ce ai mal venit? întrebă don Gregorio.

— Pentru că-i interesează pe şefi şi mai ales pe *Regele Tenebrelor.*

— Lămureşte-ne deci, căci el se află în fața d-tale, reluă don Tadeo, înaintând.

Don Pedro aruncă o privire, care părea că vrea să sfredelească stofa măştii.

— N-am multe de spus, dar dvs. veți judeca dacă e important, sau nu. Generalul Pancho Bustamente va fi de fața, mâine la consfătuire.

— Eşti sigur? întrebă cei doi, neîncrezători.

— Eu l-am sfătuit, doar.

— D-ta?

— Eu.

— Şti, oare cum pedepsim noi trădătorii? întrebă don Tadeo înfuriat.

— Eu n-am trădat, dovadă că vă dăruiesc pe cel mai neînduplecat vrăjmaş al dvs.

Don Tadeo îi aruncă o privire bănuitoare.

— Generalul nu ştie nimic?

— Nimic!

— De ce încearcă să pătrundă în mijlocul nostru?

— Vrea să vă afle tainele.

— Dar îşi primejduieşte capul!

— De ce? Orice adept trebuie să fie recomandat de cineva şi nimeni nu-i poate vedea fața. Eu îl voi prezenta, surâse ciudat Don Pedro.

— Dar dacă-ți bănuieşte trădarea?

— Voi suferi urmările… dar nu va afla!

— De ce? întrebă don Gregorio.

— Pentru că generalul se serveşte de mine de zece ani şi pentru că de zece ani el nu are pentru mine decât cuvinte de laudă!

Urmă o scurtă tăcere.

— De astă dată ai câştigat nu zece, ci douăzeci de uncii, făcu don Gregorio, întinzându-i o pungă. Fi credincios şi mai departe.

Spionul apucă punga cu lăcomie, făcând-o să dispară în largul său *poncho*.

— N-o să vă mai plângeți de mine.

— Ți-o doresc, răspunse don Tadeo, schițând un gest de dezgust. Şti doar că suntem fără milă!

— Ştiu.

— Adio.

— Pe mâine!

Oamenii care îl aduseseră şi care în timpul acestei întrețineri

rămaseră nemişcaţi, se apropiară, îl legară din nou ochii, apoi îl traseră după ei.

— O fi trădător? se întrebă don Gregorio, ascultând zgomotul cailor ce se depărtau.

— Datoria noastră este să-l bănuim, răspunse grav Tadeo.

Cei doi conspiratori, în loc să se odihnească, discutară îndelung, aceasta pentru a lua toate măsurile de siguranţa cerute de gravitatea scenei ce trebuia să se petreacă a doua zi, la consfătuirea conjuraţilor.

*

Don Pedro fusese dus în galop până la Santiago. Ajunşi în faţa unei porţi, călăuzele sale îl părăsiră, aşa că Pedro putu să-şi ia jos batista ce-i acoperea ochii.

— Bune parale, făcu el cântărind punga ce o avea în mână. Să vedem acum dacă şi generalul Bustamente e tot atât de mărinimos ca şi vrăşmaşii săi. Noutăţile ce i le aduc, sunt foarte importante: să vedem dar cu ce o să ne plătească el!

Arunca ochii în jurul lui, spre a vedea unde se găseşte, apoi o luă în galop spre palatul guvernamental.

— Timpurile sunt grele, gândi el şi dacă nu eşti şmecher nu-mi poţi întreţine familia pe cale cinstită!

Cap. 13

Dragoste

În zori, fură treziți de razele soarelui.

Ziua făgăduia să fie minunată. Pe cer nu se zărea urmă de nori. Tinerii săriră jos din pat bine dispuşi şi se îmbrăcară în grabă.

Charca pe care abia o întrevăzuseră în cursul nopții, la lumina îndoielnică a lunii, era o fermă imensă, conținând clădiri încăpătoare şi împrejmuită de țarini întinse. Pretutindeni domnia o mare însuflețire. Peonii călărind cai pe jumătate sălbateci încă, conduceau dobitoacele – *ganado* – spre islazuri.

În curte intendentul supraveghea femeile şi copii însărcinați cu mulsul vacilor. La lumina zilei, totul avea o înfățişare de viață şi veselie, foarte plăcută la vedere. Strigătele peonilor se amestecau cu mugetul dobitoacelor, cu behăitul oilor şi lătratul câinilor, formând un concert „melodios” care se auzea până hăt departe.

Doar Chili, singura dintre toate Statele Americii de Sud, a înțeles că bogăția unei țări n-o formează numărul minelor sale, ci şi producția minunată a pământului. Cu toate acestea, avea bogate mine de aur, de argint şi de pietre scumpe, dar importanța lor vine în a doua linie, deoarece statul încurajează, foarte mult, agricultura.

Chili e o națiune foarte tânără. În Chili, industria şi artele sunt de abia în faşă, dar fermele sunt numeroase, țarinile bine întreținute, grație acestui sistem de muncă, nici nu ne îndoim că țara aceasta e chemată să devină grânarul şi altor națiuni americane. De altfel de la capul Horn şi până în California, pretutindeni vei găsi numai vin şi grâu de Chili.

Îndărătul *charcii* se întindea o *huerta* – grădină – bine întreținută, unde lămâii şi portocalii creşteau de-a valma cu merii, perii şi prunele bătrânei noastre Europe.

Luis fu plăcut surprins de înfățişarea acestei grădini cu alei întunecoase, unde mii de păsări în culori strălucitoare, ciripeau

vesel sub frunzişul boschetelor de jasmin.

Târât parcă de o putere necunoscută, îmbătat de miresmele grădini, tânărul vagabonda în neştire, mângâind, maşinaliceşte, petalele unui trandafir pe care-l culesese.

Se plimba astfel mai bine de o oră, când deodată auzi un zgomot uşor în frunzişul din apropierea lui.

Ridică instinctiv capul, la timp pentru a zări poalele unei rochițe uşoară, de vară, care dispărea printre copaci, prea târziu însă pentru a distinge persoana care o purta şi, care părea că alunecă, aidoma unei fantome, pe iarba muiată de rouă.

La această apariție misterioasă, tânărul simți cum inima îi sare din piept şi se opri tremurând; emoția îi era atât de puternică, încât trebui să se sprijine de un copac, spre a nu cădea.

— Ce am? se întrebă el, simțind cum o sudoare rece îi inundă fruntea. Am înnebunit! Pretutindeni n-o văd decât pe dânsa! Doamne unde-i oare fata pe care o iubesc atât?

Spre a se convinge însă că nu e prada unui vis, se repezi înainte. Fata pe care el o întrevăzuse mai adineaori, se ghemuise în fundul unui boschet şi asculta tristă şi gânditoare ciripitul vesel al păsărilor. Deodată un zgomot uşor o făcu să tresară şi ridică capul.

Contele se afla înaintea ei. Ea scoase un țipat înăbuşit şi voi sa fugă.

— Don Luis!

Tânărul căzu în genunchi.

— Te rog, doamna rămâi.

— Don Luis, repetă ea, prefăcându-se indiferentă.

Fetele, chiar cele mai nevinovate, posedă talentul de a ține ascunse sentimentele cele mai adânci, nearătând niciodată cele ce simt cu adevărat.

— Da, Doamna, eu sunt şi pentru a va revedea, mi-am părăsit totul!

— *Caballero,* nu te înțeleg.

— Nu va temeți de mine. Respectul pentru dvs. e tot atât de adânc ca…

— *Caballero,* ridică-te în picioare… Dacă te-ar vedea cineva?

— Doamnă, mărturisirea ce vreau să v-o fac, îmi cere să rămân în poziția asta. Vă iubesc şi ceea ce n-am îndrăznit să vă spun în Franța, o spun aici; şi chiar de mă goniți să ştiți că eu tot vă iubesc şi aşi muri de durere dacă nu mi-ați împărtăşi dragostea!

Fata îl privi melancolica, o lacrimă i se prelinse de pe o geană şi

întinzându-i mâna, îl ruga:

— Ridică-te... te rog!

Contele asculta. Fata căzu pe banca ce se afla lângă dânsa, în prada unor gânduri triste şi dureroase. Luis o privea neliniştii.

În sfârşit, ridică capul. Faţa-i era scăldata în lacrimi.

— *Caballero,* daca D-zeu a îngăduit să ne revedem, asta înseamnă ca El a judecat că între noi trebuie să aibă loc o lămurire. Mă iubeşti, Luis, faptul că te afli aici, o dovedeşte; mă iubeşti deşi în Franţa sunt sigura ca mi-ai blestemat de multe ori cochetăria şi uşurinţa! Acum mă simt datoare să te lămuresc. Nu vreau sa crezi că trecutul meu e pătat!

— Pentru ce toate astea?

— Pentru că, Luis şi eu te iubesc!

La această destăinuire neaşteptată, contele se simţi lovit de o presimţire grozavă.

— Te iubesc Luis şi te voi iubi întotdeauna... dar niciodată nu ne vom aparţine.

— Cu neputinţa!

— Luis, n-am să-ţi cer să mă uiţi, dar această fericire pe care o doresc atât – să fim împreună – aceasta fericire nu ne este îngăduită! Afla că sunt blestemata, chiar din leagăn; o ură groaznica mă urmăreşte pas cu pas pândindu-mă din umbră, pentru că astăzi sau mâine să mă distrugă fără milă. Fără încetare îmi schimb numele, fug din oraş în oraş şi din ţară în ţară, dar pretutindeni şi mereu duşmanul acesta nevăzut pe care nu-l cunosc, e pe urmele mele!

— Te voi apăra eu atunci!

— Nu vreau să mori! Am plecat în Franţa ca să-mi găsesc azil, dar a trebuit să fug. Sosita aici de câteva săptămâni, astă noapte a fost cât pe aici să-mi pierd viaţa! Pe tine însa nu vreau să te atrag în aventura asta... Luis, dacă ma iubeşti cu adevăr lasă-mi o singură mângâiere în durerea mea; vreau să te ştiu pe tine la adăpost de necazuri.

În această clipă se auzi vocea lui Valentin şi zbughind dintr-un tufiş, Cesar veni să se gudure pe lângă stăpânul său.

Dona Rosario culese o floare de *suchil* şi după ce o mirosi, o întinse tânărului:

— Păstreaz-o!... Va fi singura amintire despre mine! Şi acum, Luis, te rog să părăseşti cât mai curând cu putinţă ţara fără să încerci să mă revezi!

Contele şovăi.

— Poate însă că vreodată.

— Niciodată. Nu ți-am spus că sunt condamnată?

Ea pronunță aceste cuvinte cu un aşa accent de disperare încât tânărul, fură să vrea se supuse:

— Jur!

— Mulțumesc, strigă ea şi depunând o sărutare pe fruntea omului pe care îl iubea, dispăru, exact în clipa când apăru Valentin.

— Ce cauți prin grădina asta? Te caut de peste o oră!

Contele se întoarse şi cu fața scăldată în lacrimi, se aruncă la pieptul fratelui său.

— Frate! Frățioare, sunt omul cel mai nenorocit… şi leşină.

Cap. 14

Quinta Verde

Nu departe de Rio Claro, orăşel drăguț situat într-o regiune încântătoare între Santiago şi Taica se afla atunci – şi probabil că se mai găseşte şi astăzi – pe un deal care domina împrejurimile, o frumoasă *quintă,* ascunsă pe după un buchet de arbori.

Şi lucru ciudat, deşi într-o epocă tulbure, aceasta încântătoare locuință scăpase până atunci, ca prin minune, de jaful şi prădăciunea ce se abătea cu nemiluita în jurul ei. Această locuință se numea Quinta Verde. Nimeni nu locuia în aceasta *quintă,* deşi uneori se auzeau zgomote care umpleau de spaima pe demnii *huasos* care locuiau prin împrejurimi.

A doua zi după evenimentele povestite mai înainte, căldură era atât de zăpuşitoare încât toată lumea ghici ca o furtună grozavă e pe cale să izbucnească. Şi într-adevăr izbucni cu furie, de îndată ce se lasă noaptea. De departe se auzeau urletele fiarelor, amestecate cu lătratul câinilor rătăcitori. Spre orele noua seara, totul se linişti şi luna apăru pe după un nor, răspândind o lumină tremurătoare şi searbădă. Această rază de lună îngădui însă unei mici trupe de călăreți să se orienteze.

Ținta călăreților era Quinta Verde.

Doi călărețe bine înfăşurați în mantalele lor, călăreau în fruntea grupului. Pălăriile lăsate peste ochi, dovedeau dorința celor doi, de a rămâne necunoscuți.

— Peste un sfert de oră, generale, vom ajunge.

— Țin foarte mult să pătrund cât mai curând în cuibul lor.

— Mai aveți timpul să vă răzgândiți, generale… Repet că e foarte primejdios.

— Diego, ar fi o laşitate să mă retrag; încrederea pe care mi-o arată concetățenii mei, cere să-mi fac datoria până la capăt. Ştirea că Don Tadeo a scăpat de la moarte, a provocat o vie mişcare în rândurile nemulțumiților, dacă eu aş şovăi acum să zdrobesc

capul şarpelui care suflă la urechile mele, mâine va fi prea târziu. În momentele decisive, numai şovăiala i-a pierdut pe mai toți bărbații de Stat.

— Generale, dar dacă omul care v-a adus aceste informații…

— E un trădător, nu-i aşa? E cu putință, dar eu mi-am luat toate masurile.

— În locul d-tale.

— Mulțumesc ca te îngrijeşti pentru mine, dar mă cunoşti îndeajuns ca să ştii că mi voi face numai şi numai datoria.

— Atunci nu-ți doresc decât noroc. Aici trebuie sa mă retrag. Trebuie doar să pătrunzi singur în Quinta Verde.

— Porunceşte oamenilor să descalece, supraveghează bine împrejurimile şi execută toate ordinele ce ți-am dat; adio!

Diego se înclină cu tristețe.

Generalul îşi îndemnă calul, cu un țăcâit de limbă şi animalul se repezi în galop deşi era foarte obosit de drumul făcut până atunci. După câteva minute, Bustamente se opri; descăleca, aruncă căpăstrul pe gâtul calului şi merse hotărât spre casa ce se afla la vreo zece paşi de dânsul.

Ajuns la poartă, se opri o secundă şi privi în jurul lui, ca şi cum ar fi vrut să scruteze întunericul. Totul era calm şi tăcut.

Cu toate acestea, generalul simți că e cuprins de acea teamă care învăluie pe omul cel mai curajos, chiar, atunci când se găseşte fața în față cu necunoscutul.

Generalul Bustamente era însă un soldat prea bătrân ca să se lase impresionat, aşa cu una, cu doua şi îşi relua îndată sângele rece de totdeauna.

Se apropie de poarta, bătu de trei ori, cu mânerul săbiei, apoi nişte mâini nevăzute îl înlănțuiră, o batistă îi căzu peste ochi şi o voce slabă murmura la urechile sale:

— Nu încerca să te împotriveşti… 20 de pumnale sunt îndreptate spre pieptul tău: La cel mai mic strigăt eşti un mort.

— Nu mai amenințați degeaba, răspunse generalul cu o voce liniştită. Odată ce am venit din propria mea voință, înseamnă că n-am intenția să ma împotrivesc.

— Pe cine cauți?

— „Inimile întunecate”.

— Eşti gata să apari în fața lor?

— Da.

— Ni ți-e teama de nimic?

— De nimic.

— Lasă sabia jos.

Generalul îşi lepădă sabia, dar simți, în acelaş timp că e uşurat şi de pistoale.

— Acum, poți sa mergi fără teama.

— În numele lui Christos care a murit pe cruce pentru libertatea omenirii, „Inimi întunecate” primiți-mă şi pe mine în mijlocul vostru, spuse generalul cu o voce hotărâta.

Uşile QUINTEI VERDE se deschise larg.

Pe prag apărură doi oameni mascați. Într-o mână aveau o sabie, în cealaltă o lanterna.

— Mai e timp, spuse unul din ei. Nu eşti hotărât, te poți retrage încă.

— Sunt hotărât.

— Vino atunci, tu, care te crezi demn să împuți cu noi glorioasa noastră misiune; dar dacă te gândeşti să ne trădezi, tremură.

Generalul simți că un fior de spaimă îi cutremură mădularele, la aceste vorbe, dar îşi stăpâni emoția.

— Trădătorii să tremure; răspunse el.

Şi intră hotărât în Quinta Verde.

Batista cărei ascundea ochii şi-l împiedeca să vadă pe acei care îl întrebau, îi fu smulsa de pe obraz şi după un sfert de oră de umblet printr-un coridor circular, lumina, doar de lumina roşie şi nesigură a torței călăuzei sale, Bustamente se opri în fața unei porți.

Se întoarse spre oamenii mascați care-l urmăriseră pas cu pas.

— Ce mai aştepți? îi spuse unul. Nu ştii doar că e scris: „Bate şi ți se va deschide”.

Generalul lovi, poarta se deschise şi Don Pancho se găsi pe pragul unei încăperi mari, cu pereții acoperiți de draperii roşii, luminată lugubru de un candelabru ce spânzura. Din tavan şi care răspândea o lumină îndoielnica asupra unei adunări de vreo sută de oameni care stăteau toți cu mâna dreapta pe mânerul săbiilor, îndreptând spre noul venit nişte priviri arzătoare, prin găurile măştilor care le acopereau trăsăturile.

În fundul acestei încăperi se afla o masă mare, acoperită cu un tapet verde. La această masă stăteau trei oameni. Pe perete îndărătul lor, se afla atârnat un crucifix. Între două săbii. Pe fondul negru se zărea un cap de mort prin care trecea lama unui pumnal.

Generalul nu arătă nici o emoție la această sinistră punere în scenă. Schiță doar un surâs disprețuitor şi păşi înainte.

În această clipă, simți că cineva îi atinge umărul.

Se întoarse. O călăuză îi întinse o mască şi cu toate că avusese grijă să se deghizeze bine, spre a nu fi recunoscut, el apucă masca cu bucurie, o puse pe obraz şi învelindu-se în larga sa manta, intră în sală.

— *În nomine patris et filius et spiritus sancti,* spuse el.

— *Amen!* răspunseră cei de față.

— *Exaudiant te Dominus, în die tribulaționis,* spuse unul din cei trei mascați.

— *Impleat Dominus omnes petitiones tuas,* reluă generalul fără şovăială.

— Ce cauți aici?

— Caut să intru în sânul aleşilor.

— Poate, sau vrea careva din noi să chezăşuiască pentru d-ta?

— Nu ştiu, nu cunosc pe nimeni.

— De unde şti?

— O bănuiesc, deoarece toți sunt mascați ca şi mine.

— „Inimile întunecate” trebuiesc judecate după suflet, nu după față.

Generalul făcu o plecăciune.

— Cunoşti condițiile afilierii tale?

— Le cunosc.

— Care sunt ele?

— Să-mi sacrific mama, tata, frații, rudele, prietenii şi pe mine, fără şovăială, pentru cauza pe care jur s-o apăr.

— Apoi?

— La primul semnal, fie ziua, fie noaptea, îngenunchiat chiar în fața altarului, în orice împrejurare mă găsesc să părăsesc totul pentru ca să îndeplinesc îndată porunca ce mi se va da, oricare ar fi ea!

— Accepți condițiile?

— Da.

— Eşti gata să juri?

— Da.

— Repetă după mine, cu mâna pe Evanghelie, toate cele ce-ți voi spune.

— Porunciți.

Cei trei oameni de la masă se sculară în picioare şi generalul întinse mâna, hotărât, asupra unei Biblii. Un freamăt parcurse rândurile asistenței, dar preşedintele lovi în masă cu mânerul pumnalului şi tăcerea se restabili.

Şi generalul repetă, fără şovăială:

— Jur să-mi sacrific, eu familia, să-mi sacrific bunurile şi tot ce pot nădăjdui în astă lume, pentru salvarea cauzei pe care „Inimile întunecate” o apără; jur şi lovesc orice om ce mi se va indica, fie acesta tatăl sau fratele meu; dacă-mi calc jurământul, dacă trădez pe aceia care mă primesc acum pe un frate, recunosc că-mi merit moartea şi le iert „Inimilor întunecate” că mi-o vor da.

— Bine, spuse preşedintele, acum eşti fratele nostru.

Se sculă în picioare, făcu câţiva paşi sală şi se opri în faţa generalului.

— Acum, spuse el cu o voce ameninţătoare, Don Pancho Bustamente, d-ta care ai jurat falş în faţa unei sute de oameni, crezi d-ta că vom comite o crimă judecându-te pentru că ai avut semeţia de a intra în vizuina ursului?

Generalul nu-şi putu reţine un gest de spaimă.

— Luaţi-i masca jos, pentru că fiecare să vadă că într-adevăr el este. Generale, n-ai ştiut că dacă intri în casa ursului, te mănâncă?

Un murmur ciudat începu să se audă, din sala.

— Îţi vin soldaţii în ajutor, reluă preşedintele, dar vor veni pre târziu. Pregăteşte-te să mori!

Cuvintele cădeau ca o măciucă; pe capul generalului; totuşi nu-şi pierdu curajul, pentru că el ştia ca trupele sale vor înconjura Quinta Verde din toate părţile şi-l vor salva. Trebuia însă mai câştige timp.

— Cu ce drept vreţi să mă judecaţi şi să mă executaţi?

— Ai jurat adineauri să te supui judecăţii noastre, răspunse preşedintele, batjocoritor.

— Băgaţi de seamă, domnilor, eu sunt doar Ministrul de Război!

— Şi eu sunt Regele Tenebrelor, strigă preşedintele, cu un asemenea accent, încât generalul îngheţă de spaimă. Pumnalul meu e mai sigur decât puştile soldaţilor d-tale. Fraţilor ce pedeapsă merită acest om?

— Moartea, răspunseră conjuraţii.

Generalul văzu că era pierdut.

Cap. 15

Plecarea

Sergentul Diego, lăsat de Generalul Bustamente la câțiva paşi de Quinta Verde, nu era deloc liniştit asupra soartei şefului său: avea presentimente. Era un soldat bătrân, obişnuit cu toate vicleniile şi trădările ce se puneau la cale în patria sa. El nu era de părere ca generalul să încerce o astfel de aventură. Mai bine ca oricine, el ştia că unui spion nu trebuie să-i dea crezare. Se hotăra deci să nu-l părăsească pe şeful său, care mergea orbeşte înainte, fără sa bănuiască ce cursă i se întinsese. Luă deci imediat legătură cu alți doi şefi ai detaşamentului, însărcinați ca şi dânsul, sa supravegheze casa misterioasa, împrejurul căreia se stabilise o blocadă severă.

Începu sa se plimbe în lung şi-n lat, blestemând uşurința generalului, când deodată simți cum o mână i se lăsă pe umeri: se întoarse repede şi cu mare greutate îşi reținu o înjurătură.

Un om se găsea în fața lui: Don Pedro.

— D-ta?

— Eu! răspunse spionul.

— De unde dracu' ai ieşit?

— N-are importanță. Vrei să-l scapi general?

— E în primejdie?

— De moarte.

— *Demonios,* urlă sergentul, să-l salvăm atunci!

— Tocmai pentru asta am venit, dar vorbeşte mai încet.

— Vorbeşte odată.

— N-avem vreme de pierdut cu asta.

— Ce să fac?

— Să mă asculți.

— Sunt ochi şi urechi.

— Un detaşament să se prefacă, că atacă, uşa prin care a intrat generalul, iar un altul să supravegheze împrejurimile: „Inimile

întunecate" au drumuri cunoscute doar de ei. D-ta şi cu detaşamentul d-tale vii după mine şi eu îmi iau însărcinarea să vă introduc în casă. Ne-am înțeles?

— Te cred.

— Atunci grăbeşte-te să-i anunți pe ceilalți.

— Unde te găsesc apoi?

— Aici.

— Îți cer doar cinci minute, adăogă Diego şi se depărta, pentru a reveni peste puțin timp.

— Ei? îl întrebă Diego.

— S-a făcut.

— Haide atunci să dea Dumnezeu să n-ajungem prea târziu!

Totul se făcu aşa precum se convenise; în timp ce un detaşament ataca uşa Quintei Verde, don Pedro conducea trupa comandată de Diego în partea cealaltă a casei, unde se află o fereastră deschisă: această fereastră era zăbrelită, dar câteva zăbrele fuseseră smulse, aşa că trecerea se făcu foarte lesne.

Unul după altul, soldații săriră în casă. Călăuziți de spion intrară cu paşi de lup, fără să găsească vreo piedică în drum.

Peste câteva minute se pomeniră în fața unei uşi, închisă.

— Aici e, spuse Pedro, încet.

La un semn al sergentului, uşa fu sfărâmată cu paturi de armă şi soldații se repeziră în odaie. Era goală.

Pe jos se vedea zăcând corpul unui om.

Sergentul scoase un strigăt de spaimă; îşi recunoscuse şeful.

Generatul Bustamente zăcea cu un pumnal împlântat în piept: de mânerul pumnalului era legată o banderolă neagră, pe care se putea citi aceste cuvinte, scrise cu cerneală roşie: „Justiția Inimilor Întunecate".

— Răzbunare! Răzbunare! urlă Diego.

— Răzbunare! repetară şi soldații, deşi în vocea lor se putea citi o oarecare spaimă.

Diego se întoarse spre locul unde credea că se află Don Pedro, dar spionul găsise că e mai bine s-o şteargă, fără ca nimeni să bage de seamă.

— Chiar de ar trebui să dărâm cuibul acesta de ucigaşi, am să-l scotocesc din pivniță şi până-n pod şi n-am să las piatră pe piatră. Am să-i găsesc pe diavolii aceştia chiar dacă s-au ascuns în buricul pământului.

Bătrânul soldat începu să cotrobăiască prin toate colțurile în timp ce un doctor, care urmărea detaşamentul, dădea rănitului

îngrijirile de rigoare.

Inimile întunecate, aşa precum o spusese şi Don Pedro, aveau drumuri cunoscute doar de ei singuri, prin care o şterseră, după ce îşi îndepliniseră groaznica lor răzbunare. Erau, de acum, fără îndoială, departe la adăpost de orice primejdie, în timp ce soldații se înverşunau să-i găsească în casă.

Don Tadeo şi Don Gregorio, se înapoiară împreună la *charca* şi fură uimiți văzându-l pe Valentin că se apropie de el, cerându-le câteva clipe de convorbire.

Cu toată surpriza ce le cauză această cerere la ora aceia târzie din noapte, cei doi gentilomi bănuiră că francezul are pentru asta motive prea serioase, de aceia se opriră, curioşi.

— Don Valentin, începu Don Tadeo, eşti un om serios şi am convingerea că motivele pentru care vrei să ne părăseşti, sunt grave.

— Foarte grave, apăsă tânărul.

— Şi ce ai de gând să faci?

— Întrucât, prietenul meu şi cu mine suntem în căutarea norocului, orice vom face, va fi îndreptat numai în directa asta.

— Sunt şi eu de părerea d-tale, răspunse don Tadeo surâzând dar uite ce-i, în provincia Valdivea am câteva proprietăți pe care le voi vizita în curând. Vă împiedică ceva să mergeți într-acolo?

— Nu, nimic.

— În acest moment am nevoie de un om singur pentru a-l însărcina cu o misiune importanta în Araucania pe lângă marele şef ai acelora ce locuiesc acolo. Dacă o luați spre Valdivia, veți fi nevoiți să străbateți toată Araucania. Vrei să fii d-ta omul pe care să-l însărcinez cu acea misiune?

— De ce nu? N-am văzut niciodată, încă sălbateci şi mi-ar face plăcere să le fac cunoştință.

— Atunci e în regulă. Pleci mâine, nu-i aşa?

— Deloc; plecăm peste câteva ore, la răsăritul soarelui.

— Bine. Atunci când vreți, plecați, intendentul meu îți va înmâna instrucțiunile mele scrise.

— *Caramba,* râse Valentin, iată-mă dar şi ambasador.

— Nu glumi, prietene, făcu Don Tadeo serios. Misiunea pe care ți-o încredințez e delicată, primejdioasă chiar… Vezi, nu-ți ascund nimic; dacă ai fi surprins cu hârtiile ce ți le voi da, nu prea ți-ar merge bine.. Mai vrei sa fii trimisul meu?

— Daca vor fi primejdii în drum, asta înseamnă că nu ne vom plictisi; cum se numeşte acela căruia trebuie să-i înmânez

scrisorile.

— Astea sunt de două feluri: ultimile nu te privesc decât pe d-ta; în timpul călătoriei d-tale vei lua cunoştinţă de ele şi vei afla unele lucruri care, pentru succesul misiunii trebuie neapărat să-le cunoşti.

— Şi celelalte?

— Celelalte trebuiesc înmânate numai lui Antinahue adică Tigrul Soare.

— Măi ce nume! râse Valentin. Şi cum am să-l pot recunoaşte pe acest domn?

— Îmi ceri prea mult. Nici eu nu-l cunosc.

— Indienii Araucani, lamuri don Gregorio sunt un popor nomad şi e foarte greu să găseşti printre ei pe acela pe care îl cauţi.

— N-aveţi grijă, îl voi găsi.

— Suntem încredinţaţi de asta.

— Aşa precum ţi-am spus, peste câteva zile plec şi eu spre Valdivia. Pentru ca să internez într-o mănăstire de pe acolo pe doamna pe care aţi salvat-o astă noapte. Aşa că am să aştept răspunsul d-tale la Valdivia.

— Dar nici nu ştiu măcar unde se află Valdivia aceia!

— O să te îndrepte toată lumea într-acolo spuse Gregorio. Şi acum, înainte de plecare, însă vă reamintesc d-tale şi prietenului d-tale ca, oricând, casa mea e a voastră.

— Vă mulţumesc pentru bunătatea dvs. Vreau să vă mai spun ceva: am hotărât să-mi schimb numele de Valentin în acela de BUFFALO BILL.

Mai schimbară câteva cuvinte apoi cei trei oameni se despărţiră.

Peste câteva ore, la răsăritul soarelui, Luis şi Buffalo Bill – căci aşa îl vom numi pe Valentin de acum înainte – calare pe doi cai minunaţi, dăruiţi de don Tadeo, părăsiră *charca,* urmaţi de Cesar.

Buffalo Bill primise de la intendent scrisorile lui don Tadeo.

În clipa când părăsiră ferma, Luis întoarse capul, ca şi cum ar fi vrut să-şi ia rămas bun de la aceste locuri care îi deveniseră atât de dragi şi pe care nu le va revedea desigur niciodată şi mai avu vreme să zărească la fereastră un cap minunat de fată, o cărui faţă era complet scăldată în lacrimi.

Apoi fereastra se închise şi Luis suspină adânc.

— Adio pentru totdeauna; murmura el înăbuşindu-şi un hohot de plâns.

Curând dispărură în depărtare.

*

Pesta vreo trei zile, Don Tadeo şi Don Gregorio plecau şi ei spre Valdivia, conducând-o pe Dona Rosario.

Dar duşmanul lor, pe care-l credeau mort înjunghiat la Quinta Verde, nu murise.

Pumnalul „Inimilor întunecate” nu fusese mai sigur decât gloanţele soldaţilor din piaţa Mayor.

Cei doi vrăjmaşi trebuiau, curând de tot, să fie iar faţă în faţă.

Cu toată rana straşnică ce-o primise, graţie îngrijirilor inteligente şi mai ales graţie constituţiei sale, generalul Bustamente nu întârzie să intre în convalescentă. Don Pancho şi Linda, uniţi acum printr-o ură comună se pregăteau să-şi ia revanşa. Generalul îşi semnalase reîntoarcerea sa la viaţă prin cruzimi de nedescris, comise împotriva tuturor oamenilor bănuiţi de liberalism şi inaugura deasupra teritoriului Republicii un groaznic sistem de teroare.

Don Tadeo de Leon, fu scos afară din lege, prietenii săi aruncaţi în temniţă, iar bunurile lor confiscate. Apoi, când generalul gândi că toate aceste dispoziţii zdrobiseră duşmanul cu totul, părăsi Santiago sub pretextul unei vizite în provinciile Republicii şi, întovărăşit de Linda, luă drumul Valdiviei.

Cap. 16

Întâlnirea

Întrucât de acum înainte mai toată acțiunea povestirii noastre se va petrece în Araucania, credem că e necesar să dăm cititorului câteva lămuriri asupra acestui popor care, singur dintre toate națiunile întâlnite de spanioli în America, singur el, spunem a fost în stare să se împotrivească ca să-şi păstreze libertatea şi aproape tot teritoriul până în epoca de care ne ocupăm.

Araucanii locuiesc într-o foarte frumoasă regiune situată între râurile Blobo şi Valdivia mărginindu-se într-o parte cu marea, iar în cealaltă parte cu Cordilierii Anzilor. Fac parte din republica chiliana, au reuşit totuşi să fi independenți.

Aceia care îşi închipuie că aceşti indieni sunt sălbateci, se înşelau rău de tot, Araucanii au luat din civilizata europeană tot ce putea fi folositor caracterului lor şi felul lor de viață; fără a se îngriji de rest. Din timpurile cele mai depărtate, triburile lor, unite formară o națiune puternică, condusă de legi înțelepte şi riguros respectate.

Primii cuceritori spanioli fură foarte uimiți sa întâlnească în acest colț pierdut al Americi o republica aristocrată atotputință şi o feudalitate organizată aproape la fel cu aceia care domnia în Europa veacului al treisprezecelea. Vom încerca să dăm aici câteva lămuriri despre Araucanieni, care din mândrie, se mai intitulează şi *Aucas* adică oameni liberi.

Pământul lor, de la Nord la sud şi de la est la vest, e împărțit în provincii conduse de mai marii lor. Conducătorii sunt independenți, dar, pentru binele poporului, nu iau nici o măsură, până nu se sfătuiesc între ei. Titlurile sunt ereditare. Vasalii lor, sau *Mosotoni,* cum li se mai spune, sunt liberi: în timp de război sunt repartizați serviciului maritim: de altfel, spre lauda acestui popor, în aceasta țară, oricine ştie să mânuiască o armă, e soldat.

Aşa se explică de ce spaniolii, vizând că nu reuşesc să supună

acest popor, au făcut cu el un pact de alianță, mulțumită căreia ei poate să străbată, paşnic Araucania, mergând de la Santiago la Valdivia.

Într-o frumoasă dimineață de Iulie – numită de indieni *Ayen-Anta*, adică luna soarelui – doi călăreți, urmați de un minunat câine de Tera Nova, străbăteau aceste ținuturi. Erau îmbrăcați în costum chilian şi călăreau foarte voioşi, fără să se sinchisească de primejdiile ce putea să-i pândească de prin toate ascunzişurile drumului.

Cititorul i-a recunoscui, desigur. Erau Luis şi Valentin, adică Buffalo Bill.

În două luni de zile străbătuseră de acum Maule, Talca, Conception şi acum îi regăsim în plin teritoriu araucanian, călătorind filosofic, în tovărăşia lui Cesar, pe malurile râului Carampangue.

Tinerii îşi petrecuseră noaptea într-un *ranch* părăsit.

Pentru a se mai odihni puțin îşi căutară un adăpost sub crengile unui pom, apoi lăsară caii sa pască. Mâncară puțină pastramă spaniolă, fructe, biscuiți, toate împărțite frățeşte cu Cesar, care grav în două lăbuțe urmărea cu o privire lacomă toate îmbucăturile ce băieții duceau la gură.

— *Caramba,* ce bine e să şezi jos după ce ai călătorit câteva ore.

— Şi eu mă cam simt obosit, spuse Luis.

— Adevărat, prietene, eu sunt mai obişnuit decât tine cu călăritul.

— Dar e mai bine… dacă sunt obosit uit…

— Îmi pare bine când te aud vorbind aşa; văd că eşti un adevărat bărbat.

— Nu te înşeli; răul din mine mă roade, dar n-am ce-i face.

— Speranța e o iluzie a dragostei; fără speranță, dragostea moare.

— Ea sau acela care o simte, adăugă tânărul cu un surâs melancolic.

Deodată câinele, încetinindu-şi mestecatul adică capul, îşi mişcă urechile neliniştit şi urlă cu furie.

— Tăcere, Cesar. De ce latri? Nu şti că suntem în pustiu şi în pustiu nu se află nimeni, ce dracu'?

Cezar îşi continuă urletele, fără să-şi asculte stăpânul.

— Ba eu nu sunt de părerea lui, făcu Luis. Mi se pare că deşerturile din America nu sunt chiar atât de pustii.

— Se poate să ai dreptate.

— Strigătele câinelui nu sunt atât de fireşti, aşa că ar fi bine să luăm niscaiva măsuri.

— Las-pe mine!

Buffalo Bill se sculă în picioare, aruncă o privire în jurul lui, apoi îşi luă arma şi făcu semn lui Luis să şi-o ia şi el pe a lui pentru a fi gata la vreun atac oarecare.

— Cesar are dreptate. Luis, vezi ceva? Mi se pare că e rost de tăvăleală!

— Cum o vrea D-zeu! răspunse Luis, încărcându-şi arma.

La o depărtare de vreo 25 de paşi, zece indieni, îmbrăcaţi de război şi călărind nişte cai minunaţi, îi priveau liniştiţi. Cei doi tineri nu-şi puteau explica cum de putuseră ei să se apropie atâta, fără să fie simţiţi.

Cesar lătra din ce în ce cu mai multa furie şi de abia ce aştepta prilejul şi se repeadă asupra indienilor.

Războinicii nu făcuseră nici un gest, dar îi observau pe cei doi călători cu atâta atenţie, încât Buffalo Bill începu să-şi piardă răbdarea.

Cap. 17

Indienii Pulches

— Ăştia nu prea îmi fac impresie că au intenții prieteneşti, făcu Buffalo Bill. Să băgăm de seama.

— Sunt Araucani, făcu Luis.

— Crezi? Urâți mai sunt.

— Ba eu îi găsesc foarte frumoşi.

— Poate… din punct de vedere artistic!

Şi Buffalo Bill sprijinindu-se de puşca, aştepta.

Observându-i pe cei doi tineri, indieni discutau între ei.

— Mi se pare că se consulta între ei. Cu ce fel de sos să ne prepare, spuse Buffalo Bill.

— Nu sunt antropofagi.

— Curios! La Paris, toți sălbatecii de prin bâlciuri sunt antropofagi.

— Nebunule, îți bați joc de toți!

— Păi ce, vrei să plâng? Şi aşa şi aşa poziția noastră nu este tocmai de invidiat.

Mai toți indienii din fața lor. Erau oameni în vârstă de 40-45 de ani, îmbrăcați în costumul *puelche*, una din națiunile cele mai războinice ate Araucaniei; obrazul le era vopsit în fel de fel de culori, iar părul lung şi unsuros le era reținut pe frunte de o pamblică roşie. Armele lor se compuneau dintr-o lance lungă, un cuțit pe care-l țineau în cizmulițele lor din piele de taur netăbăcit, o puşcă ce atârnă de oblâncul şeii şi un scurt rotund, îmbrăcat în piele, împodobit cu coame de cai şi şuvițe de păr omenesc.

Acela care părea să le fie şeful era un om de statura înaltă, cu trăsăturile expresive aspre şi mândre, pe care se putea citi o oarecare sinceritate, lucru rar la indieni, singurul lucru ce-l deosibea de tovarăşii să; era o pană de vultur înfiptă în partea stângi a capului, în panglica roşie ce-i reunea părul.

După ce se consultase vreo câteva minute cu oamenii săi, şeful

înainta spre călători, aplecându-şi lancea în semn de pace.

La trei paşi de Buffalo se opri şi îi spuse în spaniolă, după un salut ceremonios de manieră indiană, punându-şi mâna dreaptă de piept şi plecându-şi capul de două ori:

— *Marry-Marry*, fraţii mei sunt *muruchi* – străini – şi nu *Culme-Huinca* – spanioli mizerabili. De ce sunt ei atât de departe din rasa lor?

Această întrebare, făcută cu un accent gutural; atât de firesc indienilor, fu înţeleasă de cei doi tineri, care după cum ştim, vorbeau foarte bine spaniola.

— Mă, dar curios sălbatecul acesta! suflă Buffalo lui Luis.

— Răspunde şi tu!

— Răspunzându-i, nu cred nici eu să ne compromitem mai mult decât suntem.

Şi întorcându-se spre şef, îi spuse:

— Călătorim.

— Singuri?

— Te mira, prietene?

— Fraţii mei nu se tem de nimic?

— De ce să ne fie frică? N-avem nimic de pierdut.

— Părul!

Luis începu să râdă.

— Te pomeneşti că-şi bate joc, caraghiosul astă, de parul meu? mormăi Buffalo supărat. Aşteaptă tu.

Şi reluă tare:

— Vedeţi-vă de drum, domnilor sălbatici Nu prea-mi place mutra dvs.

Apoi îşi încarcă arma, ochindu-l pe şef. Luis, care urmărise cu băgare de seama toate peripeţiile acestei întreţineri, imită gestul prietenului său şi duse şi el arma la ochi, ochind grupul de indieni.

Şeful care probabil că nu înţelese discursul tânărului, departe de a se speria de gestul ameninţător al acestuia, admiră cu plăcere faţa hotărâtă a francezului, apoi îndepărtă ţeava armei ce se îndrepta spre pieptul lui.

— Prietenul meu se înşală. N-am intenţia să-l jignesc. Eu sunt frate – *penni* – lui şi al tovarăşului său. Feţele palide mâncau atunci când am venit eu cu oamenii mei.

— Da, răspunse Luis, vesel. Tocmai mâneam şi sosirea voastră pe nepusă masa ne-a împiedecat sa ne astâmpărăm foamea.

— Şi daca vreţi, puteţi lua şi voi, spuse Buffalo Bill, arătându-le

alimentele răspândite prin iarbă.

— Mulțumesc, răspunse indianul cu bunăvoința.

— Poftim la masa atunci, spuse Buffalo vesel, aruncând arma cât colo.

— Bine, răspunse şeful, dar cu o singură condiție.

— Care?

— Îmi voi aduce şi eu partea mea.

— În regulă, spuse Luis.

— Bună idee, cu atât mai mult cu cât nu prea aveam cu ce vă ospăta.

— Pâinea unui prieten e bună, făcu şeful sentențios.

— Ai răspuns foarte bine, numai că, din nenorocire, în loc de pâine avem biscuiți.

Şeful spuse câteva cuvinte în *molucho* tovarăşilor săi şi fiecare, scotocind prin sacuriile lor scoaseră nişte *tortillas* de mei, *charqui* şi câteva ploşti pline cu *chica*, un fel de cidru făcut din fructe şi mei.

Totul fu aşezat pe iarbă înaintea celor doi tineri, încântați de acest belşug.

Indienii descălecară şi luară loc în jurul celor doi călători.

— Îi rog pe frații mei să mănânce, invită şeful.

Tinerii nu se lăsară rugați şi începură să înfulece cu poftă. Timp de câteva minute domni o tăcere adâncă, dar de îndată ce foamea fu astâmpărată, conversația reluă tonul ei normal.

Indienii sunt oameni care pricep, cel mai bine, legile ospitalității. De la primul cuvânt ei ştiu ce fel de întrebări să pună oaspeților lor şi unde trebuie să se oprească pentru a nu comite vreo indiscreție. Cei doi tineri, care fuseseră obişnuiți în Europa să-i considere pe toți indienii drept nişte sălbateci mâncători de oameni, nu-şi credeau ochilor văzând modul nobil cum ştiau aceştia să se facă plăcuți.

— Frații mei nu sunt spanioli?

— E adevărat, răspunse Luis, dar cum ai băgat de seamă?

— Noi îi cunoaştem doar pe aceşti *chialpos* – soldați proşti! – din ce insulă suni frați noştri?

— Țara noastră nu-i o insulă, răspunse Buffalo Bill.

— Fratele meu se înşală. O singură țară nu e o insulă şi țara aceasta este a Aucaşilor.

Tinerii plecară capul: împotriva unor astfel de opriri, orice discuție devenea neputincioasă.

— Suntem francezi.

— Francezii sunt o națiune vitează. În timpul marelui război, noi am avut mai mulți luptători francezi. Pieptul le era acoperit de mai multe răni primite în războaiele insulei lor, când lupta sub ordinele marelui lor şef Zaleon[2].

— Napoleon! făcu Buffalo Bill uimit.

— Da, aşa mi se pare că-i spuneau fețele palide. Voi l-ați cunoscut? întrebă indianul cu o curiozitate rău stăpânită.

— Nu, deşi ne-am născut sub domnia lui. Acum e mort.

— Fratele meu se înşală, răspunse indianul. Războinici ca acesta nu mor niciodată. Când şi-au îndeplinit misiunea lor pe pământ, ei se duc în *eskennane* – rai, pentru ca să vâneze împreună cu *Pillian* – D-zeu – stăpânul lumii.

Tinerii se înclinară, cu un aer convins.

— Aşa cum fac şi compatrioții lor care străbat uneori teritoriile noastre de vânătoare, frații noştri au fără îndoială dorința de a face comerț cu noi? Unde le sunt măgurile?

— Nu suntem negustori, răspunse Buffalo, ci am venit doar să vizitam pe frații noştri din Araucania, a căror deşteptăciune şi o ospitalitatea ne-au fost mult lăudate.

— *Moluchii* iubesc pe francezi, răspunse şeful, măgulit de compliment. Frații mei vor fi bine primiți în micile noastre *tolderias* – sat.

— Cărui trib aparține fratele meu? întrebă Buffalo Bill încântat de buna părere ce-o aveau indienii de complimentele lui.

— Eu sunt unul din principalii *Ulmeni* – şefi – ai tribului sfânt al Marelui Iepure, spuse şeful cu mândrie.

— Mulțumesc, încă un cuvânt te rog.

— Fratele meu poate vorbi, urechile mele sunt deschise.

— Suntem în căutarea unui şef *molucho,* căruia îi suntem recomandați de câțiva prieteni cu care el a făcut, cândva, negustorie.

— Care e numele acestui şef?

— Antihanuel.

— Bine.

— Fratele meu îl cunoaşte?

— Îl cunosc. Dacă frații mei vor să mă urmeze, ei vor vedea marele *toldo* al unui şef şi vor fi primiți ca nişte *penni.* De îndată ce vor fi odihniți, chiar eu îi voi conduce la Antihanuel, cel mai puternic *toqu* ai celor patru Utal-Malpus ai confederație

---

[2] Napoleon, istoric. (Nota autorului).

araucaniene.

— Care e provincia guvernată de Antihanuel?

— Pire-Mapus, adică interiorul Anzilor.

— Mulțumesc.

— Frații mei acceptă propunerea pe care am făcut-o?

— De ce n-am accepta-o, de vreme ce e serioasă?

— Atunci frații mei sa vină cu mine, răspunse şeful surâzând. *Tolderia* mea nu e departe.

— Indienii încălecară.

— Indianul acesta are aerul că vorbeşte cu sinceritate, spuse Buffalo. Şi apoi e şi un prilej să învățam lucruri interesante.

— Atunci să mergem, răspunse Luis.

— Cu D-zeu înainte, spuse Buffalo Bill şi se avântă în şea. Luis îl imita.

Războinicii puelches se repeziră în galop.

Cap. 18

Şacalul negru

Pentru ca cititorii noştri să priceapă mai bine, cele ce vor urma, ne vedem siliți să le povestim o aventura întâmplată cu 21 de ani înainte de epoca în care se petrec evenimentele până acum povestite.

Spre sfârşitul lunei Decembrie 1816, într-o noapte rece şi ploioasă, un călăreț bine învelit în mantaua sa. Urca drumul ce duce prin munții de la Cruces la San Jose. Acest om era un bogat proprietar, care dădea o raită prin Araucania pentru a trata cu indienii o mare cantitate de boi şi oi. Se grăbea, deoarece întârziase. Voia să-şi petreacă noaptea la hacienda pe care o avea la o depărtare de câteva leghe.

Ținutul nu prea era liniştit.

De câteva zile indienii puelches apăruseră înarmați la granițele republicii Chili, arzând fermele, răpind familiile pe care le puteau surprinde, comandați de un şef numit Şacalul Negru, a cărui cruzime îngheța populația de spaimă. Aşa că se poate închipui cu ce frică înainta omul despre care am vorbit. Fiecare minut îi mărea teama. Furtuna izbucnise cu o furie de nedescris, vântul sufla cu putere printre arbori, ploua cu găleata, iar fulgerele orbeau calul, care nu mai voia să înainteze. Călărețul încerca să se orienteze, atâta cât îi îngăduia întunericul. Cu prețul a multor greutăți, reuşi însfârşit să înfrângă obstacolele. Vedea, la o oarecare distanță zidurile haciendei sale, când, deodată, calul făcu un salt atât de neprevăzut, încât fu cât pe ce să golească şeaua. Când îl putu stăpâni, încerca să vadă cauza spaimei animalului şi zări, cu groază câțiva oameni cu fețele sinistre, care stăteau nemişcați în fața lui. Prima mişcare a călărețului fu să şi ducă mâna la pistoale pentru ca să-şi vândă cât mai scump viața, căci înțelegea că e pierdut.

— Nu pune mâna pe arme, don Antonio Quintana, spuse o voce

aspră. Nu vrem nici banii, nici viața.

— Ce vreți atunci?

— Să ne găzduieşti noaptea asta.

Don Antonio încercă să recunoască pe omul care-i vorbise, dar nu-i putu distinge trăsăturile, noaptea fiind foarte întunecoasă.

— Porțile locuinței mele s-au deschis întotdeauna în fața unui străin. De ce n-ai bătut?

— Ştiind că trebuie să te înapoiezi, am preferat să te aştept.

— Ce vreți deci de la mine?

— Am să ți-o spun la casă. Pentru asemenea spovedanii, şoseaua e un loc foarte rău ales.

— Dacă nu mai aveți nimic să-mi spuneți şi dacă sunteți tot atât de dornici ca mine să stăm la adăpost, să ne continuăm drumul împreună.

— Atunci te urmăm.

Şi fără să mai schimbe vreo vorbă, se îndreptă spre haciendă.

Don Antonio Quintana era un om hotărât; dovedise felul în care răspunsese acelora care-i împiedecase drumul: cu toată uşurința cu care se exprimase necunoscutul, după accentul lui gutural, el recunoscu imediat, că avea de a face cu indieni; teama făcu loc curiozității. De aceia nu şovăise să acorde găzduire cerută, ştiind că araucanii Puelches Huiliches sau Moluchii nu jefuiesc niciodată acoperişul sub care au fost primiți, iar gazdele care-i adăpostesc sunt sacri pentru ei.

Ajunseră la haciendă.

Don Antonio nu se înşelase. Oamenii care îl opriseră era într-adevăr indieni. Erau patru, printre care şi o femeie care alăpta un copil. Haciendero îi invita în casa, cu cuvintele lui cele mai frumoase. Dădu porunci *peonilor* – servitori indieni – înspăimântați de înfățişarea oaspeților să fie serviți cu tot ce doreau, apoi le spuse:

— Mâncați şi beți ca la dvs. acasă.

— Mulțumesc. Avem nevoie numai de alimente.

— Nu vreți să rămâneți până în zori? Noaptea e întunecoasă şi afară e un timp groaznic.

— Este tocmai ce ne place nouă mai mult. De altfel trebuie să plecăm imediat.

Acela care vorbise era un om de vreo 40 de ani, înalt şi bine făcut, cu trăsături energice şi ochii dominatori, lucruri ce dovedeau că are obicinuita să poruncească.

— Eu sunt acela, începu, care am comandat ultima *maloca* –

invadare – a centrului fetelor palide de la graniță. *Mosotonii* mei au fost uciși ieri, într-o luptă, de către *lancerosi* dvs. Aceștia trei pe care îi vedeți sunt singurii care îmi mai rămân dintre cei două sute de războinici. Ceilalți sunt morți și chiar și eu sunt rănit, gonit, încolțit ca o fiară fioroasă, fără cai și fără arme, spre a mă apăra, în caz că sunt atacat. Vin deci să vă cer mijloacele spre a scăpa din ghearele acelora care mă urmăresc. Nu vreau să vă înșel, de aceia vă voi spune numele omului pe care îl aveți în fața dvs. Sunt cel mai mare vrăjmaș al spaniolilor și mi-am petrecut toată viața luptând contra lor. Sunt Șacalul Negru, Apo-Ulmane al Șerpilor Negri.

La acest nume temut, chilianul nu-și putu stăpâni o mișcare de spaimă, dar reluându-și sângele rece, răspunse cu o voce liniștită:

— Ești oaspele meu și ești nenorocit. Două lucruri sfinte pentru mine. Altceva nu mai vreau să știu. Vei căpăta arme și cai.

Un surâs blajin lumină fața indianului.

— Încă o rugăminte, spuse el.

— Vorbește.

Șeful luă de mână pe tânăra indiană, care până atunci cuibărită într-un colt, plângea legănându-și copilul și o înfățișă lui Don Antonio:

— Această femeie e a mea. Și copilul e al meu. Ți-i încredințez pe amândoi.

— Voi avea grijă de ei. Femeia va fi sora mea, copilul va fi fiul meu.

— Apo-Ulmane își va reaminti, spuse șeful cu o voce tremurătoare.

Depuse o sărutare pe fruntea plăpândei ființe care-i surâdea, trimise femeiei sale o privire plină de dragoste și se repezi afară, urmat de către oamenii săi. Don Antonio le aduse cai și arme și cei 4 indieni dispărură în noapte.

Trecuseră mulți ani, fără ca Don Antonio să mai audă vorbindu-se de Șacalul Negru; copilul și femeia erau mereu la el, tratați ca și cum ar fi făcut parte din familia lui. Mărinimosul haciendero se căsătorise; din nenorocire după un an de fericire, soția lui muri dând naștere unei minunate fetițe căreia fermierul îi dădu numele de Maria.

Cei doi copii creșteau împreună, supravegheați de ochiul atent al indienei. Într-o zi, o numeroasă trupă de Puelches, minunat îmbrăcați și înarmați, sosi la Rio Claro, orașul în care locuia haciendero.

Şeful acestor indieni era Şacalul Negru. Venea să-şi reia femeia şi copilul, întrevederea fu înduioşătoare.

Şeful uită impasibilitatea indiană şi strânse la piept pe cele doua fiinţe atât de dragi.

Când trebuiră să plece, copii aflară ca vor trebui să fie despărţiţi şi vărsară lacrimi amare. Erau obişnuiţi sa trăiască împreună şi nu puteau înţelege să fie despărţiţi.

Don Antonio îşi întinsese comerţul săli asupra câtorva puncte de la graniţă iar fermele sale se întindeau cât vedeai cu ochii.

Şacalul Negru, care-i închinase o recunoştinţă fără margini şi o prietenie din cele mai curate, îi fu de mare folos în tranzacţiile sale; îi mijlocea afaceri excelente cu compatrioţii săi şi mai ales îi apăra proprietăţile contra atacurilor jefuitorilor.

În fiecare an, când Don Antonio îşi vizita *charcalele,* petrecea câteva luni în tribul Şerpilor Negri, pe lângă prietenul său Şacalul Negru; fiică sa îl întovărăşea întotdeauna, din cauza prieteniei ce-i lega pe cei doi copii.

Aşa trecură câţiva ani.

La epoca, când începe povestirea noastră Şacalul Negru murise ca un brav războinic cu armele în mână, într-o luptă, iar fiul său Antihanuel. În vârstă de aproape 25 de ani fusese ales Apo-Ulmane În locul lui, apoi numit Utal-Mapus, ceea ce însemna că era unul din principalii conducători al Araucaniei.

Don Antonio murise şi el puţin timp după căsătoria Mariei cu Don Tadeo de Leon, ucis de purtarea fiicei sale, ale cărei escapade provocaseră un scandal straşnic în înalta societate a Capitalei.

Dona Maria îl vedea pe Antihanuel la mari intervale, dar prietenia lor rămase nu numai la fel ca în vremea copilăriei, ci mai mult încă, pentru războinicul puelches atinsese un asemenea grad de fanatism, încât accepta, drept poruncă, cea mai neînsemnată toană a tinerei femei. Mare fu deci uimirea războinicilor tribului Şerpilor Negri, când văzură venind, într-o seară, la *tolderia* lor, pe Dona Marii întovărăşită de doi peoni. Văzând-o, obrazul de obicei întunecat, al tânărului şef, se lumină pe dată.

— Frumoasa din Pădure; strigă el cu bucurie, sora mea îşi aminteşte încă de sărmanul indian?

— Am venit să-l vizitez, răspunse ca, întinzându-i fruntea pe care el depuse o sărutare: inima mea e tristă, de aceia mi-am amintit de fratele meu.

— Aş putea să te ajut, oare?

— Fratele meu mi-ar putea face un mare serviciu.

— Viața mea e a surori mele. Ea ştie că poate face orice cu ea.
— Mulțumesc, ştiam că mă pot bizui pe tine.
— Pretutindeni şi întotdeauna.
Şi după ce se înclină respectuos înaintea tinerei femei, el o introduse la ranch-ul său, unde mama sa o primi cu dragoste pe aceia pe care ani de zile o îndrăgise, parcă ar fi fost fiica ei.

Cap. 19

Doi prieteni ce se înţeleg de minune

Antihanuel – Tigrul Soare – era pe atunci un bărbat de vreo 35 de ani. Statura sa înaltă, mersul său măreț, totul în el arăta pe omul obişnuit să poruncească. Ca războinic reputația lui era mare, iar *mosotonii* lui aveau pentru dânsul o superstițioasa venerație.

Masa era pusa. Ne servim de expresii „masa era pusă” deoarece şefii araucanieni cunosc foarte bine obiceiurile europenilor. Aproape toți au farfurii, linguri şi furculițe de argint masiv, de care nu se servesc decât atunci când au oaspeți de seamă; când sunt însă singuri, prefera să mănânce cu degetele.

Dona Maria se aşeză la masă şi la un semn lui Antihanuel să ia loc în fața ei. Mâncară în tăcere. După masă, un *peon* aduse *mate,* o băutura din iarba de Paraguay, pe care Chilienii o obişnuiesc în locul ceaiului.

Însfârşit, Dona Maria se hotărî să înceapă.

— Fratele meu desigur că e surprins văzându-mă.

— Într-adevăr, binevenita.

— Văd cu plăcere că fratele meu e mereu galant.

— Îmi iubesc sora şi sunt fericit c-o văd.

— Ştiu că ții la mine, Penni, dar astăzi d-ta eşti un *Carskens* – mare şef – şi eu nu sunt decât numai o sărmana femeie.

— Frumoasa din Pădure e sora mea şi dorințele ei vor fi totdeauna sfinte pentru mine.

— Mai bine să lăsăm astea şi sa vorbi despre copilăria noastră.

— *„Ieri”* nu mai există spuse şeful, sentențios.

— Ai dreptate, de ce să vorbim despre vremuri care nu mai pot reveni?

— Sora mea se înapoiază în Chile?

— Am părăsit Santiago şi aş vrea să stau câtăva vreme la Valdivia. Mi-am părăsit tovarăşii de drum, numai pentru a veni să dau bună ziua fratelui meu.

— Da, ştiu ca acela pe care fețele palide îl numesc Generalul Bustamente, de abia vindecat de o rana primită nu de mult, vizitează actualmente provincia Valdivia. Şi eu am treabă acolo.

— Multe fete din sud se găsesc acum acolo.

— Sunt şi cunoştințe de ale mele printre ei?

— Da, unul singur, doar: Don Tadeo de Leon, soțul meu.

Antihanuel ridică capul, uluit.

— Îl credeam împuşcat.

— A fost.

— Şi?

— A reuşit să scape, deşi grav rănit.

Femeia încerca să surprindă pe chipul indianului impresia cauzată de această ştire.

— Don Tadeo e mereu duşmanul surorii mele?

— Mai mult ca oricând.

— Bine.

— Nemulțumit că m-a părăsit, răpindu-mi copilul, singura mea mângâiere, ei a început în mod public, să curteze o altă femeie, pe care o târâie pretutindeni cu dânsul. Acuma se află amândoi la Valdivia.

— Ah! făcu şeful indiferent.

Obicinuit cu moravurile araucaniene, care îngăduie fiecărui bărbat să-şi ia oricâte femei poate hrăni, el găsea acțiunea lui Don Tadeo foarte firească.

Această nuanță nu scăpă Donei Maria, care zâmbi.

— Femeia aceasta se numeşte Dona Rosario del Mendez şi e, după cum se spune, o ființă încântătoare.

Acest nume produse efectul unei lovituri de trăsnet: dintr-un salt, şeful fu în picioare, cu obrazul aprins, eu ochii scânteietori:

— Rosario de Mendez, spui sora mea?

— Eu n-o cunosc, i-am auzit doar numele. Te interesează.

— Deloc, răspunse Anti serios.

— De ce nu se răzbună sora mea asupra omului care a părăsit-o?

— La ce bun? Sunt doar o biata femeie singură, lipsita de orice ajutor!

— Singură? Şi eu ce sunt?

— Nu vreau ca fratele meu sa fie răzbunătorul unei insulte care mă priveşte numai pe mine.

— Sora mea se înşală; atacând pe acest om, răzbun o insultă personală.

— Nu-l înțeleg pe fratele meu.
— Asculte deci.
În această clipa, mama lui Antihanuel intra în *toldo* şi se apropie de şef:
— Fiul meu face rău că-şi aminteşte de lucruri care îi redeschid răni vechi, spuse ea cu tristețe.
— Femeie, retrage-te; Sunt un războinic şi tata mi-a lăsat o răzbunare care trebuie îndeplinita. Am jurat c-o voi îndeplini.
Sărmana indiana ieşi, suspinând amarnic.
— Deşi sora mea este un copil al poporului meu, deoarece a fost crescută de mama mea, totuşi niciodată ea n-a cunoscut povestea familiei noastre: aceasta poveste îi va dovedi că şi eu am împotriva lui Don Tadeo de Leon o ura neîmpăcată şi daca până azi n-am încercat nimic contră lui, am făcut-o ştiind că e soțul surorii mele: astăzi însă îmi reiau libertatea de acțiune, pentru că văd cum se poarta don Tadeo cu soția lui.
Femeia făcu un gest de Încuviințare.
— Când *culme-huinca* – mizerabilii spanioli – cuceriră Chili făcându-i sclavi pe laşii săi locuitori, ei gândiră să cucerească şi Araucania. Marele *toqui* Cadegual fu unul din primii care convocă un *aucac-caoyog* un sfat al națiunii. Războiul care se făcu cu fețele palide fu înspăimântător şi dură din zori şi până în seară: mulți războinici plecară să vâneze în câmpiile Eskennane, dar Pillian nu-i părăsi pe Araucanieni. Ei înfrânseră pe *chiaploşi* care se răsfirară ca nişte iepuri, de teama lăncilor războinicilor noştri. Multe fețe palide căzură în mâinile noastre; printre aceştia se găsea şi un şef puternic anume Estevan de Leon. Cadegual ar fi putut să-l ucidă, dar n-o făcu dimpotrivă, îl tratå ca pe un frate, conducându-l la *tolderia* sa. Dar spaniolii n-au ştiut niciodată să recunoască o binefacere. Don Estevan, uitând datoriile sacre ale ospitalității, seduse pe fiica aceluia căruia îi datora viața şi într-o zi dispăru cu ea. Trădarea aceasta îndureră grozav pe Cadegual care se jură atunci să ducă împotriva fețelor palide un război cumplit şi îşi ținu jurământul: toți spaniolii care îi căzură în mâini oricare le-ar fi fost vârsta şi sexul, fură masacrați. Nu-i uşa că avea dreptate?
— Da, răspunse Linda, laconic.
— Într-o zi, Cadegual, surprins de fioroşii săi vrăjmaşi, căzu acoperit de răni în mâinile lor, după o vitejeasca împotrivire. Acum era el în puterea lui don Estevan de Leon. Şeful spaniol îl recunoscu pe acel care cu câțiva ani înainte îi salvase viața şi fu milostiv. După ce îi tăie mâinile şi îi crăpă ochii, i-o dădu înapoi pe

fiică-sa de care se săturase şi-l trimise peşcheş poporului său. Cadegual fu călăuzit de fiica sa, pe care o iertă de răul ce-i făcuse. Înapoiat acasă el povesti tuturora cele ce păţise şi după ce căpătă jurământul fiilor şi rudelor sale că va fi răzbunat, se lăsă să moară de foame, deoarece nu mai putea trăi din cauza ruşinei.

— Groaznic, făcu Don Maria, mai fără de voie.

— Până astăzi, încă bătrânul Cadegual n-a fost răzbunat. O providență cerească ocrotea familia de Leon. Din această familie n-a mai rămas astăzi decât don Tadeo, care e de temut prin curajul, averea şi influența ce o are asupra compatrioților săi. Se pare că el nici nu cunoaşte ura grozavă ce există între familia lui şi acela a lui Cadegual, dar urmaşii aceştia sunt puternici şi numeroşi şi dacă ora răzbunării va veni, nu vor lăsa să le scape. Sora mea, Cadegual era bunicul meu şi-ți mulțumesc că mi-ai spus că vrăjmaşul meu nu e mort şi că-l pot găsi prin apropiere.

— Penni, mama ta ți-a spus că nu trebuie să redeschizi răni vechi. Între Araucanieni şi Chilieni domneşte astăzi pacea. Nu uita că albii sunt numeroşi şi căliți în războaie.

— Eu sunt sigur că voi izbândi.

Indienii de rang mare cred. Mai toți, că există un geniu al familiei, care îi ajuta sa reuşească. Dona Maria se prefăcu, că nu pricepe. Dăduse vânătorului o urmă, restul n-o mai privea. Ştia că altul e motivul pentru care şeful vroia să-l ucidă pe Leon, dar se făcu ca nu-l ghiceşte.

Mai vorbi ce mai vorbi cu Antihanuel, apoi se retrase în camera ce i se pregătise. În zori trebuia să plece spre Valdivia.

Cap. 20

Machi – vrăjitorul

În aceeaşi zi, o *tolderia* situată la o depărtare de vreo 120 kilometri de Arauco, în mijlocul munților, pe malurile Carampanguei era în prada unei foarte mari însuflețiri.

Femeile şi războinicii, adunați înaintea uşii unei *tolde* pe pragul căreia era expus un cadavru, scoteau strigăte şi gemete dureroase. În mijlocul mulțimii, nemişcat, lângă cadavru, stătea un om bătrân, îmbrăcat într-un costum ciudat de femeie, care făcea, fel de fel de gesturi şi schimonoseli. Părea că el conduce ceremonia. Acest om era vrăjitorul tribului; mişcările care le făcea urletele care le scotea, aveau scopul să apere cadavrul împotriva geniului răului. La un semn al vrăjitorului, muzica şi gemetele încetară. Geniul răului, învins de puterea vraciului, renunțase să mai lupte şi cam laş, de felul lui, o ştersese.

Vraciul se întoarse atunci spre un om de statura înaltă care sta lângă dânsul, sprijinindu-se în lance.

— *Ulmen* al puternicului Trib al Marelui Iepure, tatăl tău, valorosul *Ulmen* care ne-a fost răpit de către *Pillian,* nu se mai teme de influenta geniului rău pe care l-am silit eu să se depărteze şi vânează acum în câmpiile fericite ale Eskennanului, împreună cu toți războinicii drepți: toate riturile fiind îndeplinite, a venit ora când trebuie să redăm pământului cadavrul lui:

— Stai! Tatăl meu e mort, dar cine la ucis? Un războinic nu piere în câteva ore fără ca vreo influentă tainică să nu fi venit să-i usuce izvoarele vieții din inimă răspunde-mi, *machi* inspirat de *Pillian,* spune-mi numele ucigaşului. Inima tristă nu vă fi uşurată, decât atunci când tatăl meu va fi răzbunat.

La aceste cuvinte, un freamăt adune străbătu mulțimea adunată şi strânsă în jurul corpului.

Machiul, după ce lăsă ca privirea sa să rătăcească asupra celor prezenți, închise ochii, încrucişa brațele pe piept şi păru că se

reculege.

Araucanienii nu îngăduie decât o singură moarte: aceia pe câmpul de bătaie; ei nu ştiu că-ţi poţi pierde viaţa, fie datorită unui accident, fie datorită unei boli. În amândouă cazurile el atribuie moartea unei puteri supranaturale, fiind încredinţaţi că un duşman al răposatului i-a aruncat niscaiva vrăji. În această credinţa, în momentul funerarilor, părinţi şi prietenii mortului se adresează vraciului, spre a afla numele ucigaşului.

Machiul este obligat să-l denunţe; zadarnic ar căuta ei să-i facă să înţeleagă că moartea este firească. Ar deveni imediat victima furiei poporului. De aceia vraciul se păzeşte să şovăiască: ucigaşul e cu atât mai uşor de numit, cu cât el nici nu exista. Deoarece însă e nevoie de o victimă, el numeşte pe unul din duşmanii săi, iar atunci când n-are – ceea ce e foarte rar – numeşte pe unul la întâmplare. Pretinsul ucigaş, cu toate protestele sale, e sacrificat fără mila.

Printre aceia care se îngrămădeau lângă răposat, se afla Luis şi Buffalo. Cei doi tineri nu înţelegeau nimic din această scenă, aşa ca fură lămuriţi de către călăuza lor.

— Ei, întrebă *Ulmenul*, cunoşti numele aceluia căruia trebuie să-i cerem socoteala?

— Da.

— De ce taci, atunci când cadavrul cere răzbunare?

— Pentru că sunt oameni puternici care îşi bat joc de dreptatea omeneasca.

— Vinovatul, oricare ar fi el, nu va scapă răzbunării mele: vorbeşte fără teamă, ghicitorul şi oricare va fi vinovatul, el îşi va ispăşi păcatul.

Machiul se sculă în picioare şi în mijlocul tăcerii generale arată cu degetul pe şeful care îi primise atât de călduros pe cei doi tineri:

— Iată pe ucigaşul tatălui tău, îndeplineşte-ţi deci răzbunarea; Trangoil Lannec – Prăpastia Adânca – este acela care i-a făcut farmece.

Şi vrăjitorul îşi acoperi faţa cu un colţ al ponchoului său, ca şi cum ar fi foarte îndurerat de revelaţia ce trebuise s-o facă.

Poporul tăcuse, uimit. Trangoil Lannec era ultimul care ar fi fost bănuit. Era iubit şi venerat de toţi pentru curajul, sinceritatea şi mărinimia sa. După ce primul moment, de surpriza trecu, mulţime începu sa se dea la o parte. Aşa-zisul ucigaş ramase singur faţa în faţa cu victima sa. Trangoil Lannec, ramase nemişcat. Un surâs dispreţuitor îi aluneca pe buze. Coborî de pe cal şi aşteptă.

Ulmenul merse încet spre dânsul.

— De ce l-ai ucis pe tatăl meu, Trangoil Lannec? îl întreba el cu o voce tristă. Te iubea şi eu nu eram un *penni* al tău?

— Nu eu ți-am ucis tatăl, Curumilla – Aur Negru – răspunse şeful cu un aşa accent încât orice om ar fi priceput că nu el e vinovatul.

— Aşa a spus vrăjitorul.

— Minte.

— Vraciul nu poate să mintă: e inspirat doar de Pillian. Tu, femeia ta şi copii tăi veți muri, pentru că aşa cere legea.

Fără să răspundă, şeful îşi aruncă armele şi merse de se aşeza lângă stâlpul sângelui, împlântat în fața *toldei* medicului în jurul lui se formă un cerc Fură aduşi şi femeia şi copii şefului. Se începură pregătirile de supliciu, deoarece funeraliile nu puteau să aibă loc, înainte de execuția ucigaşului.

Vraciul triumfa.

Un singur om îndrăznise să-i ridice glasul împotriva vicleniilor lui. Şi acest om urma să moară lăsându-l pe el stăpânul absolut al tribului. La un semn al lui Curumilla, doi indieni începură să-l lege pe şef, cu toate plânsetele şi gemetele femeiei şi copiilor acestuia.

Luis era revoltat de mişelia vraciului de credulitatea indienilor.

— Nu putem lăsa să fie omorât. Sunt însă prea numeroşi.

— Trebuie neapărat să salvam acest nenorocit care ne-a oferit prietenia lui cu atâta bunăvoință.

— E adevărat cu Trangoil Lannec e un om cumsecade, dar ce-am putea face?

— O să ne aruncam între el şi duşmanii lui şi fi sigur că vom ucide câțiva.

— Şi apoi ceilalți ne vor ucide pe noi. Ce brânză am făcut atunci? Să găsim mai bine altceva, făcu Buffalo Bill.

— Sa ne grăbim. Reprezentata va începe îndată.

— Stai, am găsit. Şiretenia ne va scoate din încurcătura. Vechia mea meserie de scamator îi va veni într-ajutor. Tu să stai liniştit.

— Stau, numai să-l scapi!

— Bine, voi dovedi acestor sălbateci că cu sunt mai deştept ca el.

Buffalo îşi împinse calul în mijlocul cercului. Toată lumea îl privi cu surprindere.

Luis cu mâna pe arme, privea cu nelinişte mişcările prietenului. Sau, gata să-i sară în ajutor.

— Oameni buni, sunteți nişte proşti şi vraciul îşi bate joc de voi;

Caramba, mi-am făgăduit să vă scot prostiile din cap şi aşa voi face:

Şi plimbă asupra asistenţii o privire curajoasă. Indienii ascultaseră acest discurs, fără să facă vreun gest sau să spună vreo vorbă.

Curumilla se apropia:

— Fratele meu palid să se retragă. El nu cunoaşte legile indienilor puelches. Acest om e condamnat şi va muri:

— Sunteţi nişte proşti. *Machiul* vostru e vrăjitor, aşa cum eu sunt un Aucas. Vă repet că el îşi bate joc de voi şi am s-o dovedesc, dacă îmi daţi voie.

— Ce zice tatăl meu? întrebă Curumilla pe vraci, care stătea mereu lângă cadavru.

Ghicitorul surâse cu dispreţ.

— Au spus vreodată albii adevărul? rânji el. Să dovedească, dacă poate.

— Bine, răspunse *Ulmenul*, *muruchiul* poate să vorbească.

— Atunci am sa vă dovedesc că vraciul e un înşelător.

— Aşteptam, făcu şeful.

Indienii se apropiară cu curiozitate.

Luis nu înţelegea ce avea prietenul său de gând să facă, ghicea, doar ca vreo idee smintita îl stăpâneşte şi aştepta, împreuna cu ceilalţi, să vadă pe unde va scoate cămaşa.

— O clipă, întrerupse vraciul. Ce vor face fraţii mei dacă voi dovedi că acuzarea mea e adevărată?

— Străinul va muri, răspunse rece Curumilla.

— Accept, răspunse Buffalo Bill, care încruntând sprâncenele, continuă: Şi eu sunt un mare medic.

Indienii făcură o plecăciune respectuoasă, Ştiinţa europenilor e în mare cinste la ei, o respectau fără s-o discute.

— Nu Trangoil Lannec la ucis pe şef, ci chiar vraciul.

Un freamăt de uimire şi teamă străbătu pe cei de faţă.

— Eu? strigă vraciul uimit.

— D-ta! făcu Buffalo, aruncând asupra lui o privire care-l făcu să tresară.

— Străine, făcu Trangoil Lannec, degeaba intervii pentru mine. Fraţii mei mă cred vinovat şi deşi sunt nevinovat, trebuie să mor.

— Asta e absurd.

— Acest om e vinovat, întări vraciul.

— Haide să sfârşim, ucideţi-mă, porunci Trangoil Lannec.

— Ce spun fraţii mei? întrebă Curumilla.

— Marele medic *muruchi* să dovedească adevărul spuselor sale, răspunseră războinicii într-un singur glas.

Ei îl iubeau pe Trangoil Lannec şi doreau din toată inima să nu fie ucis. Pe de altă parte aveau împotriva vraciului o ură grozavă pe care numai spaima adâncă ce le-o inspira el, făcea s-o ascundă.

Buffalo Bill descălecă şi toată lumea tăcu. Îşi scoabe sabia din teacă, o făcu să steclească în razele soarelui şi spuse:

— Vedeți sabia asta? Mi-o voi împlânta în gură până la mâner. Dacă Trangoil Lannec e vinovat, voi muri; dacă însă, aşa cum sunt eu sigur, e nevinovat, Pillian îmi va ajuta să-mi scot sabia din corp, fără a fi suferit nici cea mai mică zgârietură.

— Fratele meu a vorbit ca un războinic curajos, spuse Curumilla. Aşteptăm!

— Fratele meu vrea să se omoare pentru mine? strigă Trangoil. Nu îngădui...

— Pillian e singurul judecător! răspunse Buffalo Bill cu un aer de convingere, minunat de bine jucat.

Cei doi tineri schimbară o privire, apoi ex-saltimbancul luă acea poziție atât de dragă artiştilor de circ, duse sabia la gura şi în câteva secunde o înghiți până în mâner. În timp ce executa această. „minune” indienii îl priveau cu spaimă, fără să îndrăznească să răsufle măcar, neînțelegând cum poate un om să facă aşa ceva şi să nu moară pe loc. Buffalo se-nvârti în călcâie, pentru ca toată lumea să-şi dea seama de realitatea faptului, apoi, fără să se grăbească, scoase lama din gură, tot atât de strălucitoare, precum o scoase din teacă.

Un strigăt de entuziasm scăpă din toate gurile.

Era o adevărată minune.

— Mai am să vă cer ceva, făcu scamatorul. V-am dovedit, nu-i aşa, că şeful nu e vinovat?

— Da, da... Fața palidă e un mare medic şi Pillian îl iubeşte! strigă mulțimea.

— Acum să dovedească şi vrăjitorul vostru că nu l-am calomniat şi că n-a ucis el pe Apo Ulmen. Şeful mort era un războinic renumit şi deci trebuie să fie răzbunat.

— Da, glăsuiră războinicii, trebuie să fie răzbunat!

— Fratele meu vorbeşte bine, făcu Curumilla; vraciul să dovedească.

Nenorocitul vrăjitor se văzu pierdut şi îngălbeni, o sudoare rece îi inundă tâmplele şi un fior îi agită corpul.

— Omul acesta e un înşelător, spuse el. Îşi bate joc de voi!

— Poate! Dar acum imită-mă! răspunse Buffalo Bill.

— Ține, făcu Curumilla, întinzându-i o sabie.. Dacă eşti nevinovat, Pillian te va ocroti aşa precum la ocrotit şi pe fratele meu alb.

— Caramba, Pillian ocroteşte întotdeauna pe cei nevinovați şi d-ta poți dovedi acum! ironiză veselul ştrengar. *Machiul* arunca în jurul lui o privire deznădăjduită. În ochii tuturora citi curiozitate şi nerăbdare. Nenorocitul înțelese că nimeni nu-l mai poate ajuta, aşa că se hotărî pe dată.

Va muri aşa precum trăise: înşelând mulțimea.

— Nu mi-e teamă de nimic. Lama asta n-are putere asupra mea. Vreți să vă dovedesc? Bine, vă ascult, dar să ştiți că Pillian e supărat de purtarea ce-o aveți cu mine şi se va răzbuna trimițându-vă pe cap, fel de fel de necazuri.

Indienii tresăriră, şovăind. De mulți ani ascultau profețiile lui: acum le era teamă. Buffalo Bill înțelese ce se petrece în inima lor, de aceia interveni:

— Frații mei să n-aibă nici o grijă. Nu-i paşte nici o nenorocire. Omul acesta a vorbit aşa pentru că îi e frică de moarte. El ştie că e vinovat şi că Pillian nu-l va ocroti.

Vraciul îi aruncă o privire plină de ură, apucă sabia şi repede ca gândul o înghiți. Un val de sânge negru îi țâşni din gură, deschise ochii mari, făcu doi paşi înainte şi căzu jos.

Când se îngrămădiră în jurul lui, indienii văzură că e mort.

— Să fie aruncat vulturilor câinele acesta mincinos, porunci Curumilla, lovindu-l cu piciorul.

— Suntem frați pe viață şi pe moarte, strigă Trangoil Lannec, îmbrățişându-l pe Buffalo Bill.

— Buffalo, ai salvat viața unui prieten, spuse Luis, strângând mâna prietenului său.

— Dar am ucis un altul… acesta era însă vinovat!

Cap. 21

Funeraliile unui şef indian

Puțin câte puțin, emoția pricinuită de moartea *machiului* se potoli şi ordinea se restabili. Curumilla şi Trangoil Lannec, uitând de orice ură, se îmbrățişară frățeşte, în aplauzele fericite ale războinicilor, care iubeau pe cei doi şefi:

— Acum, când tata este răzbunat, putem să-i îngropăm trupul, observă Curumilla.

Apoi, înaintând spre străini, le spuse:

— Fețele palide vor asista la funerarii?

— Da, răspunse Luis.

— *Toldo* al meu e mare. Frații mei îmi vor face cinstea să locuiască în el.

Luis voi să răspundă, dar Trangoil Lannec i-o luă înainte:

— Frații mei, fetele palide, mi-au făcut cinstea să primească găzduirea mea.

Tinerii se înclinară în tăcere.

— Bine, făcu Ulmen. Oricare va fi *toldo* ales de *muruchi,* îi voi considera drept oaspeții mei.

— Vă suntem recunoscători pentru bunăvoința voastră, răspunse Buffalo Bill.

Ulmenul, după ce-şi luă binețe de la cei doi tineri, se apropiă de cadavrul tatălui său şi ceremonia începu. Araucanii nu sunt un popor lipsit de crezuri; dimpotrivă, credința şi religia lor au temelii cărora nu le lipseşte măreția. N-au nici o dogmă, dar recunosc două principii: acela al binelui şi al răului. Primul, numit Pillian, e creator, al doilea Guecubu, e zeul distrugător. Guecubu e în luptă veşnică cu Pillian, căutând să turbure armonia lumii şi să distrugă ceea ce există.

Afară de aceste două divinități principale, araucanii mai socotesc un număr considerabil de zeități de a doua mână, care-i ajută pe Pillian şi Guecubu, în lupta ce o duc. Ei cred în nemurirea

sufletului şi deci într-o viaţă viitoare, unde războinicii care se disting pe pământ vânează pe câmpiile veşnice, înconjuraţi de toţi aceia iubiţi de ei. Ca mai toate naţiunile americane, araucanii sunt foarte superstiţioşi.

La un semn al lui Curumilla, războinicii se depărtară, ca să facă loc femeilor care înconjurau cadavrul, apoi toţi începură să cânte, pe un ton plângăcios, vitejiile răposatului.

După o oră, toată lumea începu să păşească în urma. cadavrului, dus pe umeri de patru din cei mai renumiţi luptători ai tribului şi se îndreptară spre un colnic unde i se făcuse din vreme o groapă. Îndărătul lor veneau femeile care aruncau, pe urmele lăsate de cei patru, pumni întregi de cenuşă caldă. Aceasta, pentru că dacă i-ar veni gust sufletului să reintre în corp, să nu mai regăsească urmele care i-ar duce în *toldoul* său, unde ar putea tulbura liniştea urmaşilor săi.

Când cadavrul fu coborât în groapă, Curumilla, gâtui câinii şi caii tatălui său, iar hoiturile fură aşezate lângă dânsul, pentru că şi pe lumea cealaltă să poată vâna cu ei. Apoi, cum răposatul fusese un războinic renumit, deasupra lui se îngrămădiră o sumedenie pietre în formă de piramidă.

Rudele şi prietenii se înapoiară în sat dansând şi cântând. Urmă apoi un praznic atât de îmbelşugat, încât puţin după aceia, toţi conmesenii zăcea pe jos, beţi turtă şi cu burţile pline.

Cum călătorii erau foarte osteniţi Trangoil Lannec, ghicindu-le dorinţa se oferi să-i conducă la *toldoul* său, lucru ce băieţii încuviinţară în cea mai mare grabă. Indianul era unul din şefii cei mai iubiţi şi respectaţi ai tribului, aveau vreo trei femei, căci la *moluchoşi* poligamie e îngăduită. Când un indian doreşte să se însoare cu o femeie, el se declara părinţilor acesteia şi fixează numărul animalelor pe care le va dărui: odată aceste condiţii acceptate, el vine cu vreo câţiva prieteni şi răpeşte fata, o aruncă pe crupa calului alături de el şi timp de trei zile rămâne ascuns cu dânsa în pădure.

A patra zi revine, gâtuie o viţică în faţa colibei tatălui logodnicei sale. Şi serbările căsătoriei încep.

Răpirea şi jertfa ţin loc de act de stare civilă. În felul acesta, un Aucas poate să se căsătorească cu câte femei doreşte şi poate să le hrănească.

Prima femeie poartă titlul de *unemdomo* şi e cea mai în cinste, ea are conducerea gospodăriei. Toate femeile locuiesc în acelaş *toldo,* dar în camere separate. Fiecare se ocupă cu creşterea

copiilor lor, cu țesutul ponchourilor din lâna luată de la Guanaccos şi Chilihueques şi găteşte mâncarea preferată a soțului ei.

Căsătoria e sfântă, iar adulterul e crima cea mai mare; bărbatul şi femeia care-l comit, pot fi ucişi de soț sau de rudele lui, dar îşi pot răscumpăra viața în schimbul contribuției ce o fixează soțul înşelat. Când un Aucas trebuie să lipsească din sat, nevestele şi le încredințează rudelor sale şi dacă la înapoiere poate dovedi necredința lor, are dreptul să ceară orice. Aşa că, vă închipuiți cu cât interes sunt supravegheate. Aceste asprimi nu privesc decât femeii maritale. Celelalte se bucură de cea mai mare libertate.

Cei doi tineri aruncați de soartă în mijlocul acestor moravuri ciudate, nu înțelegeau nimic din această frământată existență indiană.

Într-o seară, pe când Luis se pregătea să viziteze bolnavii din *tolderii*, pe care căuta să-i îngrijească într-atât cât îi îngăduiau slabele sale cunoştințe medicale. Curumilla se înfățişă înaintea celor doi tineri, pentru ca să-i poftească la un *cahuin* ce urma să aibe loc, cu prilejul alegerii noului *machi.* De obicei, vrăjitorul trebuie să fie o femeie: dacă e un bărbat, el trebuie să pună pe dânsul un costum femeiesc, pe care îl păstrează tot restul vieții. După, un număr considerabil de discursuri, în locul fostului *machi* se alesese un bătrân blajin şi serviabil, care, în timpul lungii sale vieți nu căpătase decât prieteni.

După serbare, avu loc o masă foarte îmbelşugată.

Cap. 22

Lămuriri

Primele zile, după plecarea color doi tineri, trecură lipsite de incidente; Dona Rosario, se închidea în camera ei şi stătea mai tot timpul singură.

Don Tadeo; absorbit cu desăvârşire de înaltele sale planuri politice, o vedea foarte rar. Față de dânsul, fata părea veselă, dar suferea şi mai mult de trebuința de a şi ascunde în fundul inimii răul care o rodea.

Avea abia, 16 ani, dar părea mult mai bătrână.

Pe părinții ei, nu-i cunoscuse; îşi amintea doar de caldele sărutări ale unei femeii, care nu putea fi decât mama ei. Toată, viața ei era un şir lung de necazuri şi tristeți.

Singura, persoană care se ataşase de dânsa, era Don Tadeo, care o supraveghea cu mare dragoste, dar gentilomul era un om prea serios pentru a înțelege care sunt toate lucrurile atât de folositoare pentru educația unei tinere fete. Vizitele lui Don Tadeo, erau întotdeauna foarte misterioase pentru dânsa. Uneori fără motiv aparent, o lua cu dânsul, după ce îi schimba, mai întâi numele, alteori, o trimitea departe, aşa cum făcuse atunci când o expediase la Paris. Fata încercă, adeseori, prin întrebări meşteşugite, să afle pricinile acestei vieți nomade, zadarnic însă. Don Tadeo rămânea mut ca un peşte.

Într-o zi, doar, după ce o privise mult timp cu tristețe, îmbrățişând-o îi spuse:

— Sărman copil, n-avea nici o grijă! Voi ştii să te apăr împotriva duşmanilor tăi!

Cine puteau fi aceşti duşmani? Ce aveau ei cu o biată copiliță de 16 ani? Cu un copil care nu făcuse rău nimănuia? Aceste întrebări pe care Dona Rosario şi le punea mereu. Rămâneau veşnic fără răspuns pentru dânsa.

Într-o seară, Don Tadeo se înfățişă înaintea ei. Luă un scaun, se

aşeză lângă dânsa şi după ce o privi cu melancolie, îi spuse:

— Am ați vorbi, Rosario!

— Te ascult, prietene, răspunse ea, surâzând.

*

Ca mai toate Statele Sudului, Chili, încovoiat de jugul spaniol, îşi câştigase neatârnarea mai mult grație slăbiciunii fostului ei stăpân, decât prin propriile sale puteri.

Generalul Bustamente, actualul ei ministru de război, nu visa altceva decât să devie şeful acestui stat. Înfăptuirea acestei idei, nu era cu neputință, căci avea partizani destui. Dar scopul lui adevărat era să devină stăpânul unei întregi confederații de stătulețe sud-americane; cu alte cuvinte conducătorul întregei Americi de Sud. Un singur popor se putea împotrivi planului său: araucanii. Această mică națiune nu s-ar fi lăsat, cu una, cu două, supusă de chilieni. Generalul se hotărî deci să vorbească cu marele *toqui* araucanian, pe care să-l cointereseze scopului său: acela de a face din Chili, Araucania şi Bolivia, o națiune mare şi puternică, rivala Statelor Unite.

Din nenorocire, generalul n-avea stofa unui „om mare”, căci el era pur şi simplu, un soldat ajuns, ignorant, crud şi care nu se îndoia de nimic. Pe toate punctele teritoriului chilian, se formau asociații tainice. Cea mai de temut, era aceia a „Inimilor întunecate”. Conducătorii acelei asociații, erau oameni inteligenți, instruiți, mai toți cu studii făcute în Europa.

Îndată ce se proclamă neatârnarea chilienilor, asociațiile secrete, nemaiavând scop de viață, dispărură. Una singură rămase: aceia a „Inimilor întunecate”, care înțelegea că misiunea lor, departe de a fi sfârşită, de abia începea. Poporul chilian trebuia cultivat, trebuia să fie făcut demn de locul ce i se dăduse printre statele sud-americane.

„Inimile întunecate”, îşi continuată deci misiunea, luptând fără încetare împotriva celora care voiau să îngenuncheze poporul, răsturnându-i de acolo unde nu le era locul. Cu toate urmăririle poliției, membrii asociației scăpau, fără a fi prinşi şi dacă vreunul cădea, murea cu fruntea sus, încrezător în viitor şi în înflorirea patriei lor.

Lecuirea Generalului Bustamente cam necăji „Inimile întunecate”, dar Don Tadeo le redădu curajul, revenind, din nou, în fruntea asociației.

Cât de mare fu îndemânarea generalului pentru reuşita planurilor sale „Inimile Întunecate” îl ghiciseră: acum

supravegheau cu grijă toate demersurile sale, căci provedeau că momentul când duşmanul lor îşi va lepăda masca, nu este departe. Astfel aflară şi de plecarea lui spre Valdivia. De ce pleca, oare spre Valdivia. Atunci când aici nu se vinde case încă bine?

Trebuiau s-o afle cu orice preț.

Într-o consfătuire ce avu loc, imediat, se luară toate măsurile trebuincioase: „Regele Tenebrelor” plecă imediat spre Valdivia. Spre a putea la un moment prielnic, să ia inițiativa împotrivirii. De îndată ce „Inimile Întunecate” se răspândiseră care încotro, don Tadeo reveni la Dna Rosario.

— Trebuie să-ți spun ceva neplăcut. Treburi urgente mă cheamă la Valdivia.

— Şi vrei să mă laşi singură aici?

— Nu, vreau să vii cu mine.

— Ce bine îmi face. Când plecăm?

— L-a răsăritul soarelui.

— Voi fi gata, răspunse fata, întinzându-i fruntea..

Don Tadeo se retrase, iar tânăra fată începu îndată să-şi facă pregătirile de plecare.

Cap. 23

Chingana

Don Tadeo, întovărăşit, de Dona Rosario şi de don Gregorio, ajunse la Valdivia în a şaisprezecea zi a plecării sale. Deoarece era ora 3 după amiază, cei doi gentilomi ar fi putut foarte uşor să pătrundă în oraş; întrucât aveau încă acolo multe cunoştinţe care i-ar fi putut vedea, lucru ce dăuna misiunii lor tainice – iar pe de altă parte Don Tadeo ştiind că mai toţi agenţii guvernului primiseră, ordinul să-l aresteze oriunde s-ar afla, se fofilară nevăzuţi prin ulicioare dosnice, îndreptându-se spre mănăstirea Ursulinelor. Stareţa, fiind o rudă de-a lui Don Tadeo, o primi cu mare bucurie pe Rosario, care acceptă cu plăcere să rămâie acolo, găsind că aici se află la adăpost de duşmanii ei nevăzuţi.

Despărţindu-se de ea, don Tadeo se grăbi spre o casă din Dalle San Xavier, unde îl aştepta Gregorio, care nu-i însoţise la mănăstire, pentru ca micul lor grup să nu fie văzut de cineva.

— Ei?

— E în siguranţă, răspunse don Tadeo, suspinând.

— Generalul Bustamente e aici. Şi ştii cine-l întovărăşeşte?

— Călăul! ironiză don Tadeo.

— Aproape. Linda e cu el!

Şeful „Inimilor întunecate” păli.

— Mereu această femeie! Nu te înşeli, oare?

— Am văzut-o cu ochii mei.

Don Tadeo începu să se plimbe agitat prin cameră.

— Eşti sigur că pe dânsa ai văzut-o?

— Mă îndreptam încoace, când deodată, auzind zgomot de copite, o văzui pe Linda escortată de doi *lanceros.* Un altul conducea doi catâri încărcaţi cu bagaje.

— Demonul ăsta se înverşunează deci să fie mereu pe urmele mele?

— Prietene, în drumul nostru trebuie să nimicim orice piedică.

— Vrei să ucizi o femeie? se înspăimântă gentilomul.

— Nu am spus asta, dar trebuie s-o punem în neputinţă de a ne căşuna vreun rău. Adu-ţi aminte că noi suntem „Inimile întunecate” şi că deci, trebuie să fim fără milă.

— Tăcere! murmură don Tadeo.

În acest moment se auziră, de afară, două lovituri, apoi uşa se deschise şi în pervaz apăru capul lui don Pedro.

— Ce doreşti d-ta? întrebă don Gregorio, rece.

— Domnule, răspunse don Pedro, tocmai sosesc din Santiago. La plecarea mea din Santiago, un bancher, la care am depus şi eu ceva, mi-a înmânat aceste *trate,* printre care şi aceasta pe numele lui Don Gregorio Perlata.

— Eu sunt. Puteţi să mi-o daţi în toată liniştea.

— După cum vedeţi, *trata* este pentru 23 de uncii.

— Îngăduie-mi atunci s-o examinez..

Don Gregorio se apropie de făclie, privind cu atenţie acceptul şi-l băgă în buzunar apoi scoase nişte bani dintr-un sertar.

— Poftim cei 23 de uncii.

Spionul îi numără şi băgă unciile în buzunar, apoi se retrase vădit dezamăgit.

— Omul acesta o mielul care suge la două oi, e un spion al generalului.

— Ştiu. Am asupra mea dovezile trădării lui. Până astăzi am avut nevoie de el, dar acum poate să ne dăuneze. Trebuie să-l distrugem.

Don Gregorio scoase din buzunar acceptul adus de don Pedro şi i-l arătă lui don Tadeo.

— Priveşte!

La prima vedere, acceptul părea la fel ca şi celelalte, dar în vreo două, trei locuri, peniţa, prea tare fără îndoială, încălecându-şi braţele, scuipase o serie de punctişoare negre, dintre care vreo câteva erau aproape imperceptibile.

Se părea că aceste puncte au o oarecare însemnătate, căci de abia ce le văzu şi Don Tadeo îşi apucă mantaua.

— Dumnezeu e cu noi! spuse el. Trebuie să mergem acolo fără întârziere.

— Asta e şi părerea mea, răspunsese don Gregorio, care apropie acceptul de făclie prefăcându-l în cenuşă.

Cei doi bărbaţi îşi luară câte un pumnal şi două pistoale pe care le ascunseră sub haină – cei doi conspiratori îşi cunoşteau prea bine ţara, pentru ca să neglijeze această prevedere; îşi traseră

pălăria peste ochi şi coborâră în stradă.

Merseră astfel multă vreme, întorcând capul din când în când spre a vedea dacă nu sunt urmăriți, adâncindu-se din ce în ce mai mult în cartierele mărginaşe ale oraşului.

Însfârşit, se opriră înaintea unei case de dubioasă aparență, de unde scăpa zgomotele acordului unei melodii.

Era o chingana. Cuvântul acesta n-are traducere în româneşte. Chingana scapă oricărei descrieri. Închipuiți-vă o cameră joasă, cu zidurile afumate, cu pământul bătătorit de paşii numeroşilor vizitatori. În mijlocul, acestei săli, luminată doar de o candelă, patru indivizi stau la o masă. Doi din ei chinuie nişte chitare văduvite de coarde, al treilea bate toba pe o masă şchioapă, iar al patrulea scoate sunete foarte neplăcute dintr-o trestie de bambu. Toată gălăgia aceasta infernală are ca scop să ațâțe dansatorii, care iau cele mai lascive şi necuviincioase poziții văzute vreodată. Spectatorii bat din palme, aplaudă entuziasmați. Chelnerii aleargă asudați de colo până colo, iar consumatorii, cu cât beau mai mult, cu atâta le e sete.

Uneori se întâmpla ca să se apuce strâns de chică, atunci cuțitele apar din teacă, iar ponchourile încolăcite pe braț, înlocuiesc scutul; muzica tace, se face cerc în jurul luptătorilor, iar dacă vreunul din ei cade, e aruncat pe uşă afară, muzica îşi reia activitatea, dansul reîncepe şi nimeni nu se mai gândeşte la sângele curs.

Şeful „Inimilor întunecate” şi tovarăşul lui, se opriseră înaintea unei astfel de bojdeuci şi nu şovăiră să intre, după ce îşi ascunseră bine, cu mantaua, fața şi ochii. Trecură neobservați până în fundul sălii, unde se afla pivnița în care dispărură curând.

Coborâră vreo zece trepte şi se găsiră în fața unui om care părea că orânduieşte nişte butoaie şi care le spuse fără să pe deranjeze:

— Vreți *aguardiente de pisco, mescal,* sau *chicha?*

— Nici unul, nici altul. Vrem vin din Franța.

Omul se ridică în picioare, împins parcă de arcuri nevăzute.

Cei doi aventurieri îşi puseseră masca.

— Alb sau roşu?

— Roşu ca sângele.

— Din ce an?

— Acela din 5 Aprilie 1817.

— Atunci veniți pe aici, răspunse omul, făcând o respectuoasă plecăciune. Vinul pe care mi-l cereți e foarte scump şi-l țin într-o pivniță cu totul separată.

— Pentru a putea fi băut de Sfântul Martin, răspunse don Tadeo.

Omul, care părea că nu aşteaptă decât acest răspuns, apăsă peretele uşurel şi o piatră maro, cubică, se învârti; în balamale, lăsând lui loc de trecere. Conspiratorii trecură pe acolo, apoi piatra. Reveni în poziţia ei obişnuită.

În *chingana,* strigătele, cântecele şi muzica deveniseră de-o mare intensitate. Petrecerea era în toi.

Cap. 24

Cei doi Ulmeni

În starea de anarhie în care se găsea Chili în epoca în care se petrece povestea noastră, partidele politice erau foarte, numeroase; fiecare lucra în umbră, încercând să pună mâna pe pubere. Generalul Bustamente, aşa precum am mai spus-o, nu visa altceva decât o confederaţie care să rivalizeze cu Statele Unite, care, deşi puţin cunoscute în vremea aceea, făgăduiau totuşi că vor deveni acea putere care sunt azi.

„Inimile întunecate”, singurii adevăraţi patrioţi ai acestei nenorocite ţări, voiau ca guvernul să adopte măsuri ceva mai democratice, neînţelegând să-l răstoarne printr-o revoluţie care nu putea decât să dăuneze.

Pe lângă generalul Bustamente şi „Inimile întunecate”, se mai afla un partid cu mult mai puternic decât primele două. Acest partid era reprezentat de Antihanuel, cel mai important *toqui* al Confederaţiei araucaniene.

Am spus că poziţia geografică a acestei mici republici neîmblânzite este astfel plasată, încât împarte în două teritoriul chilian. Poziţia aceasta îi dădea lui Antihanuel o putere grozavă.

Republicanii şi partizanii lui Bustamente înţelegeau ce ajutor nepreţuit ar fi pentru ei dacă l-ar atrage pe Antihanuel de partea lor, căci, cu ajutorul fioroşilor soldaţi ai acestuia, izbânda ar fi fost sigură. Dar, atât Bustamente, cât şi „Regele Tenebrelor”, nu căpătară ajutorul cerut şi iată pentru ce: Antihanuel, pe lângă ura ce o moştenise de la strămoşii săi împotriva oamenilor de rasă albă, de când fusese ale şef suprem, nu numai că visa neatârnarea desăvârşită a ţării sale, dar voia să cucerească şi tot teritoriul răpit altă dată de spanioli, să-i alunge pe aceştia, dincolo de Cordilierii Anzilor şi să redea naţiunii sale strălucirea de care se bucura înainte de năvălirea europenilor. Şi Antihanuel era omul care să poată duce la bun sfârşit, acest plan atât de patriotic. Dotat cu o

mare inteligență, foarte îndrăzneț, el nu se lăsa descurajat de nici o piedică. Crescut în Chili, Antihanuel vorbea la perfecție limba spaniolă, cunoştea, obiceiurile vrăjmaşilor şi grație numeroşilor săi spioni răspândiți pe întreg teritoriul, era la curent cu toate luptele politice din republică: aştepta doar clipa când duşmanii săi, obosiți de necontenitele lor lupte, sleiți de puteri şi viață, vor fi distruşi de cetele sale răzbunătoare. Îi trebuia doar un motiv ca să-şi înarmeze oamenii, fără ca să fie suspectat de chilieni; acest motiv se ivi prin propunerile primite din partea generalului Bustamente şi a „Inimilor întunecate”. Nimeni nu-l mai putea suspecta, văzând, în timp de pace că se înarmează până în dinți, deoarece, în petto, fiecare partid credea că indianul e cu el. Purtarea *toquiului* era deci foarte îndemânatecă, căci astfel, el îi lăsa pe toți să spere.

Şi Antihanuel aştepta liniştit clipa când lupta va începe.

A doua zi dimineața, deşteptându-se, Linda îşi începu pregătirile de plecare.

— Sora mea ne părăseşte? întrebă Antihanuel, dojenind-o.

— Da, fratele meu ştie că trebuie să ajung cât mai curând la Valdivia.

Şeful nu încerca s-o reție. Un surâs uşor îi lumina fața.

Când se urcă pe cal Dona Maria i se adresă *toquiului:*

— Fratele meu mi-a spus că va veni şi el la Valdivia?

Vorbi cu o indiferentă foarte bine jucată…

— Da. Voi veni şi eu, surioară..

— Ne vom vedea, atunci?

— Poate.

— Trebuie!

— Bine atunci. Sora mea poale sa plece; o voi revedea.

Curând ea dispăru într-un nor de praf.

Şeful reintră, gânditor în *toldo.*

După aceea şeful îşi adună oamenii, alese vreo 20 de luptători pe care se putea bizui şi le porunci să se pregătească, deoarece peste o oră vor pleca. Deodată se auzi afară un mare tărăboi şi Antihanuel ieşi în prag.

Doi străini călărind doi cai minunați, înaintau în tăcere spre el.

Erau prietenii noştri, Buffalo Bill şi Don Luis.

Părăsind satul Puelchilor, Buffalo deschise scrisoarea pe care i-o dăduse don Tadeo şi de ale cărei instrucțiuni trebuia să ia notă în ultimul moment.

— Citeşte şi tu, Luis; te pomeneşti că scrisoarea asta este norocul pentru care am venit în America!

Ca mai toți îndrăgostiții, Luis era foarte sceptic față de orice lucru ce nu atingea dragostea lui, de aceia o înapoia clătind din cap.

— Politica şi iar politica.

— Adevărat, dar părerea mea este că aici politica e totul şi tot ea e cel mai bun mijloc de îmbogățire.

— Ca să-ți mărturisesc sincer, dragă, mie puțin îmi pasă de „Inimile Întunecate” pe care nu le cunosc şi care ne-au făcut cinstea să ne primească şi pe noi printre iei.

— Nu împărtăşesc părerea ta. Nu îi socotesc oameni deştepți şi hotărâți. Într-o zi, sau alta, vor izbândi.

— Treaba lor. Dar ce ne priveşte asta pe noi?

— Mai mult decât crezi. Sunt foarte hotărât ca de îndată ce-l vedem pe Antihanuel, să plecăm spre Valdivia, ca să luăm şi noi parte la întâlnirea ce ni sa dat.

— Bine, dacă vrei tu aşa. Bagă însă de seamă că ne e capul în joc; dacă-l pierdem, eu îmi spăl mâinile de pe acum.

— Voi fi prevăzător, *caramba!* râse Buffalo Bill. Capul e singurul meu lucru de preț şi țin foarte mult la el! Dar ce Dumnezeu, nu eşti deloc curios să vezi cum se joacă oamenii ăştia cu politica?

— Ai dreptate. Văzându-i o să ne mai instruim şi noi oleacă. Să nu pierdem deci prilejul.

— Bravo, aşa-mi place să te aud. Haide acum, că-l căutăm pe şeful acela temut şi să-i dăm scrisoarea.

SFÂRŞIT

CUPRINS

CAP. 1 Un şaparal 4
CAP. 2 Fraţii de lapte 9
CAP. 3 Hotărârea 13
CAP. 4 Execuţia 17
CAP. 5 Traversarea 20
Cap. 6 Linda 21
Cap. 7 Soţ şi soţie 24
CAP. 8 Inimile întunecate 27
CAP. 9 În stradă 31
CAP. 10 Spadasinii 35
CAP. 11 Generalul Don Pancho Bustamente 40
Cap. 12 Spionul 45
Cap. 13 Dragoste 50
Cap. 14 Quinta Verde 54
Cap. 15 Plecarea 59
Cap. 16 Întâlnirea 64
Cap. 17 Indienii Pulches 67
Cap. 18 Şacalul negru 72
Cap. 19 Doi prieteni ce se înţeleg de minune 77
Cap. 20 Machi – vrăjitorul 81
Cap. 21 Funeraliile unui şef indian 87

Cap. 22 Lămuriri 90
Cap. 23 Chingana..93
Cap. 24 Cei doi Ulmeni..97
CUPRINS 100

Atenţiune!

ŞERPII DIN GALLIPOLI

este titlul No. 3 din faimoasa Colecţie Albastră, care s'a pus în vânzare şi se găseşte la toţi chioşcarii librarii şi vânzătorii de ziare din ţară
Volum complect Lei 28

ROMANELE DE 7 LEI

lansate de editura noastră au obţinut cel mai mare succes din ultimul timp. Nu uitaţi să cereţi in fiecare Joi un număr nou din „Romanele de 7 Lei". Exemp. Lei 7

Cititorii noştri sunt rugaţi a urmări cu mare atenţie

RĂSCOALA PIEILOR ROŞII

care apare regulat săptămânal şi se vinde cu Lei 5.

„TOM SHARCK" - „COLECŢIA ALBASTRĂ" „ROMANELE DE 7 LEI" - „SHERLOCK HOLMES" - „RĂSCOALA PIEILOR ROŞII"

toate acestea sunt numai o parte din publicaţiunile ce apar în editura noastră.

Editura „IMPRIMERIA BUCUREŞTI" Cobălcescu 29